Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте
Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР
Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)
Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | 102 (4393). | ШИНАРДИ, 25 август 1970 шу. | Мах 2 кап.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

ЛАЬРХIАЧУЛ ТIЕХ

Старогрозненски кIорга бурувдеттача конторе белгалъяьнна дика къахьег уьх шера бурувдетта мастер Дарахин Дмитрий верте латтача бригадас. Цу буру техаш я № 678 йола тIехкIорга скважина. Август бетта пленах тека дезаш хиина буруш 130 метр мара доцшача, хьалкарча тхьаь дийнахь техар 158 метр я. Скважина теха буруш 4743 метр кIоаргдаьннад.

Бурув техаш сухал лакхьаран, ихомбеш реагенташ дIалхийтарех, электроэнерги ихокрех, бурувдеттача цаьтах беза пайда эцарх август бетта хьалхарча тхьаь дийнахь бригада бурувдеттарашна паччахьалкхенна кходаьд 15 эзар сом.

Уьх толамац доазача бригада сменашта кхьа ларрача социалистически яхье хьалха латт сменин мастераш Г. Елифанов, П. Золотухин, Л. Лукьянов верте латта сменаш, КПСС XXIV съезда сийленца кIилъаихара кхы а шоай хьинар вайде къахьегаш бе бурувдеттарашна уьх денаша.

А. ТИЩЕНКО,
уьх штата воаца корр.

* * *

«Грознэнерго» районни управленена чуйоагIача предприятеш юкъе хьалха латтача Центральни ремонтно-механически завода коллективо раьза хиина хьалхаццай А. Шерипова цIерагIча Грозненски нефтемаслозавода технологица пхи шера план хана хьалха кхоачашьйора дIайоалаь инициатива. Уьх денаша керда социалистически дахараш тIайIцад цо. Шера план 24-ча дешца хьахIаьча шера хьахкаргаш кхоачашаьран ханал цхьа де хьалха кхоачашъе лерхI. Къахьегаш дасарле пленах лаьрхIачул 3,5 процент лахх а эш, арахецача продукцига дIабеда мах 2,5 процент лахбергба. Кетеманта ремонт еш йоакхьа ха 40 процент кIезагъа лерхI заводо болхлоша. Производствено кхьахьергья паччахьалкхена 16,5 эзар сом пайда бергбола рационализаторски предложенеш.

Шоаш шефех лоладеча В. И. Ленина цIерагIча колхоза дача ремонт а я кьа хийтбергба 30 электродвигатель, 400 сома мехаца трактораштан комбайнаштан эша запасни деталаш хийтьергъе. Уьх денхараш хIаьз толамца кхоачашдеш да. ХIора сменах нормаш 125 — 130 процент кхоачашьеш хьинаре къахьег А. Жульков, Ю. Плешков, В Белов, Н. Катов верте латтача слесарий бригадаш.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» анератор.

Химкомбината № 152 йолча корпусе къахьегаш ва воккхагIйола агпаратчик Крымов Николай Гаврилович. Ер кхойттаьлгIа шу да цо цига болх бу. Цу юкъа йоккха опыт Iоаьча, шой болх дика боазача, безача цо цхьаккха гIалат далийтац. Шой болх бешшехь цоллагIйола говзал Iомадьй вов. Крымова. Эшшача ялхлагIча разрядах вола дика машинист ва из. Цун къахьегама боагIаш мах а беш СССР мехкадьттан химически промышленноста профсоюза ЦК Сийлен грамотех «За доблестный труд» яха юбилейни медали еннай Крымов Николай Григорьевича. ХIанз парте XXIV съезда накъвоагIаш цIаьхха ва хиннача тайпара хьинар яйдена къахьег вов. Крымова.

СУРТА ТIА: Н. Г. Крымов.

С. Хугаева сурт.

IОМАДЕ МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКИ IИЛМА

Парте деим йоакхо ю коммунистийи парте боацарийн идейни сенаташ дегIаккхувлара, къахьегамхой политически хьинар лакхдара. Цу гIулакха Iалаьмате боккха лоархIам болаш я партийни дешара система. Коммунисташтеи парте боацараштеи марксистско-ленински образовани ялара боккьонца йола университет а хиина дIаеттай из.

ХIанз республике партийни организацешка кийчо ю кердача партийни дешара шера. Цар кIоартте боаш дIадахача шера Iоаьь опыт, пайдане дар хьалъац, белгалдоаш дIакхо, коммунистийи парте боацарийи марксистско-ленински образовани товара де лаьркIа гIулаккаш.

Ленински дешара шу дийна цIи дIаяккар соавкарча партийни дешара шера. Из да а дар боккьонца доле ленински дешара шу, хIана аьнча цIанкха ца хиннача тайпара Iомайир коммунисташеи парте боацача къахьегамхошеи ленински теоретически тIеккьале.

Партийни образовани система ерригача звеньяшка дешаш хилар 41 эзар соагIа саг, йальте комсомольски политпросвещене — 24 эзар гаргга. 100 эзар соагIа болха, колхозхо, гIуллакхера нах, дешаркой хилар ленински производствени Iомаеш халкъа университеташна, ленински халкъа школашка, коммунистически къахьегама школашна.

ДIададача дешара шера партийни организацешта занятеш идейно-теоретически боарам лакхбоарца дуаздаьнна къаьстта терхам тIабахийтабар пропагандисташ ъвакаржара, уж кийчбара.

Дукхача моттигашка партIа йоарха йир политически занятеш дифференцированни хилийтара.

Марксистско-ленински образовани вIашатIехьйоаккхаш дика вIанаш кьаргIаьлар. Октябрьски районни партийни организацена. ЛадувгIараш дукха безеш ба цигара пропагандисташ Е. М. Марцваладзе («Нефтехимавтоматика» Iилма-тохкама проектни института юкхьенцара школа), Г. Е. Пукьянов («Октябрьнефть» мехкIдаьтте-промыслови управлени), Р. И. Носкова (Грозна станци), ишта кхы а.

Партийни дешара дика кулгалдир парте Малгобански, Гудермесски горкомашa, Грозненски, Сунженски райкомаша, ишта кхычар. Цхьабакъда, дIададача шера партийни дешара системе дукхача моттигашка кхоачамбоацараш а хийсдалар. Цхьайола занятеш идейно-теоретически боарам лакхе болаш хIилар. Цу тайпара моттигаш яр Шелла, Надтеречни, Шелковски районашка. Парте Шелла райкомо деина тIахьожам лоаттабаьзар партийни дешара. Цудухьа дукхачаьа кIоартта Iомаийзар марксистско-ленински теори.

«Пищемаш» завода, Куйбышева цIерагIча колхозе занятешка уьх нах дика кийчлацар, гIеребуьлар, теоретически дешаш кIоартта дешхацар.

ХIанз партийни дешара керда шу гаргагIертача хана партийни организацеш декхарийле я соакара кхоачамбоацараш курглоацаш гIулакхаш вIаштIехьдаьккхаш. Кердача дешара шера а, массаза санна, дукхагIа терхам тIабахийта беза марксизма-ленинизма керттера доакъош Iомадара. Цунца цхьана лоархIаме да теори бакарца, парте политикаца юкъар, коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашдара коммунистий, парте боацарий хьинар дегIаккхувлар.

Партийни образовани система дешара шу дIадолалургда В. И. Ленин вай 100 шу дузача деина хетаь хиннача торжественни заседане Л. И. Брежнева яь доклади кхьйола материалаши Iомаерца.

Юкъьенцарча политшкола программана уьх шера юкъъйоргда керда предмет «Экономически знаний лардаш». Уьх тIаккхьарча хана къаьстта собаьннеб коммунистий, комсомольций, парте боацарий экономически Iилмашцара бозам. Коммунистически мировоззрени кхоллара марксизма ихыча доакъошца цхьана чIоагIа лоархIам болаш гIулакх да экономически теори Iомаенга. Масала, политически экономи Iомадара торо хулийт общество дегIаахора экономически закономерносташ йоаза. Экономически теори Iомадеро лакхду советски нахьа социальни хьинар. Цудухьа кердача дешара шера дукхагIа терхам тIабахийта беза юкхьенцарча политически школашка, марксизма-ленинизма лардий школашка, теоретически семинарашка парте экономически политика дешаш, социалистически производства эффективность лакхъяра проблемаш Iомаера.

Партийни комитеташа ишта терко а еза кулгалдеча кадрашна марксизма-ленинизма теори методологи Iомайийтара. Партийни организацеша къаьстта терхам тIабакийта беза комсомольцийн кагирхойи политически дешар вIаштIехьдаккхара. Комсомольски политически кружкаштеи семинараштеи кулгалде хьожабе беза опыт йола пропагандисташ, кIаьта цаоне деим методически новкъостал лоаттаде а деза.

Деим йоакхо а еза пропагандистски кхаараш харжаран ийичъяран, ца хаддаш цар говзал лакхъяран. Политически дешара системана юкъьехьахье еза Iилман гардаш.

КПСС ЦК июльски Пленума (1970 шу) решенеша доаххий декхараш оттадаьд юртарча партийни организацештеи коммунисташтеи кьелкашка. Уж декхараш кхоачашдера тIаберзабаь хила беза юртара политически болх.

Партийни образовани болх тийша ба партийни комитеташа, юкхьенцарча партийни организацеша цунна деча кулгалех. Уж декхарийла я партийни дешар вIаштIехьдаккхара деина йоакхо а, занятеш идейно-теоретически боарам лакхбалга хьадаха, коммунистий, бакъонлам лакхбе, пропагандисташта юкъера болх тоабе.

Коммунисташа, берригача советски наха дегаш гIоадьанна тIайIцаб КПСС XXIV съезд гуьярех боле хоам. Шеко яц, партийни образовани система керда шу коммунизм хьалъярий политически серсетами къахьегама хьинари лакхлургдола шу хургдилараз.

КИРГИЗСКИ ССР. Талас эзача тIа дIакхо хьалъеш латт Кировски водохранилище—Средни Азе боккхагIъярех цаI. Цо йиш хулийтаргья дакъача лаьттай иттеш эзараш гектараш тIа хий дахийта. ХьалйоттаргIйолча плотинана кIаьлоттаа боса оагIош кийсъеш латт хIанз хранилище хьаьча.

СУРТА ТIА: Кирс хьалбаро чуляьца мейда.

В. УТЕШЕВА сурт.

ХЬОКХАМАШ ЛАКХДЕШ

ДIададача шерачул дукха соагIа йоакх уьх шера Сунженски районе Кирова цIерагIча колхоза ферме шура. Ферме кхоабача хIара Iаттагара байнача воалI бетта яьхкха шура соалх цу юкъах аькхачул 520 килограмм дуккагIа я. Ишта хьалбай продуктивность лакхье аьттув баларе бахьан кертерча лаькъе доакъарца дузаденнна да.

Вlарчача аьхки фермана говахьарча доакъара культураш дIабийнача участкашка доажадаьд доахан. Сийна криейеа тайптайпарча культуреах латт. ХIана кхозлагIа суданки буц хиннача доажаду доахан, хIаьта ишта гIахецаш доажадаьд уж хьажкIаш, кIина эаь вика, хьажкIашна эаь судански буц, кеи, кхыйола культураш хиннача я. Цуд соагIа IуйрийIа доахан деттаелехье а саахь уж базашна чуласькане а бIайха муж мелабу хьайбашта, хIаьта сарахь кхы а 16—20 килограмм моша доакъар доаттаду хIара Iатта.

Доахангара шура дукхагIа дакхара чIоагIа аьттув боалийташ я фермера муж кхйбу йоккха вах. Iуйрехк сарахьа 60 тонн цу тайпара доакъар дIара шелера фермай дуккача корпусашка.

Доаркай хьинар соадоахе хIама а даьа ферме. ХIара бетта дуне гулбу уж балха кгорацш е. Баьнни режим телхаерашта беха бу, хIаьта хахла хьокхамаш дальхараш премеш, карара-хара тела цIи вымпелаш лушI белгалбоах. Ишта байнача бетта яьча итогех доаркашта юкъе хьалхара моттиг лаьлагIча корпусерчар яьккхар. Шоаш кхоабача хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача цу бетта 289 килограмм шура яьккхай цар. Цу группе ба хIанзале шера декхараш кхоачаш а даь районе меттал ер оагача республике а хьалхара моттиг лелаю цIи хеза доаркаш. Царех я воарI бетта ше лелабеча хIара Iаттагара 3056 килограмм шура яьккха Рыбалко Мария. Республикерча цхьаина а доарке тIенйыалаш уьх шера цо савна лакха декхар — хIара Iаттагара 4100 килограмм шура. Дукхьал июль бетта хIара Iаттагара 445 килограмм, цо аьккхаро хьадьокх шой декхар кхоачашдера цунна цIи бутт мара кхы ха ца эшилга. Коммуниста Рыбалко Марияс хьалха боахкхаш бац из толам. Цо дукхача шерашка хьаьцала къахьегарах района къахьегамхоша РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла хержай из.

Шоай хIи хезача хомкъостагара хьокхам эшаш къахьегаш ба цу группера кхыбола доаркаш а. Хоастае еза духьашха дакха шинараш леладу Епринцева Раиса. ХIанзале шера пленах соагIа шийгарча хIара Iаттагара 485 килограмм шура яьккха дIаштIехьдьаннад цун.

ЦIенен екъен к. ферма Iаьсий леладу помещени. Цудухьа дика дегIадоагIа кхий доахан. ТIехкхоачашью ферма коллектив цариа дулх тIахьхетийтара план. ХIаьта дикагIйолча телятницай хьокхамаш белгаладаха, мегаргдолаш да. Ишта Раклова Марияс кудьалдеча звенос июль бетта шоай группера хIара Iаьса дийнахьа буси 650 грамм дулх тIа кхетийтад, план 400 грамм мара йоацача. ХIаьта цамогаш хиина цхьаккха Iаса къестайтадац.

ВоарI бетта ферма коллективо паччахьалкхенга ехкай 537 тонн шура. Пленах йоакхе йисар 462 тонн я. Нагахьа савна темпаш лох ца йолийташ цар кхы а шин беттан ах беттан болх бойн, шера эдании а юбилейни шера тIайIца декхараш а кхоачашдергда цар. ХIанз хIара дийнахь юкъера лаьрхIача 4300 килограмм шура дIакхоачийт ферма паччахьалкхен пункте.

Из деррига дика да, кхьабенъда ах шу чакхдоалаш баьча лоархIамо хьяхьекхар ферме йоакхкхача шурийта дIалодар лерхIаш хиннарчул дикха тIехь долга. Из ишта хилар бахьан шелад лаьттача феврал, март бетташка кхычахьара пийдеш дукхьа доакъар кхихьлга да. Цо лакхдеьд шурийта дIалодар. Из уьх шера ца хилийта хьажа беза фермана доакъар кийчдераш. Дукха дац хIанзалца фермана юхе хьатIаденна дIаоттадаь доахъаа. Уккхарча хьайбашта шин бетта дихьал мара лац из.

Хоаш ма дий баьхах дакхкха хьоар доахан продуктивность лакхьяра чIоагIа пайдане долга, цхьабакьда из хийцдеш йола агрегат болх бе йолаенна иттех да мара дац. ХIанз хийцца болх беш йолча цу агрегата цхьан сменах щин тоннал соагIа хьоар доакх. ХIаьта деррига даьккхар 23 тонн я, иаш доккхал де гIертар ферма заведующи Хатагов Сергей. Цхьабакъда, из агрегат цхьа бутт хьалха болх бе йолалийта яларе хIанзале план кхоачашье гарга хургбар боахам.

Шоай хьайбашта колхозхоша кхоачамболлаш доакъар Iалашдой кердача пятилетка хьалхарча шера кхы а лакхье аьттув баргба ферма коллективо доахана продуктивность, хIаьта цунга дIадодар кIезиг а лургда. Из дац на душ хила беза боахама а ферма а кулгалхой.

С. МАЙСИГОВ.

Отчетно-хоржама собрани

Грозненски локомотивни депо бригадаша къаьстта дика къахьег пятилетка тIеххьарча шера. Нагахь поезд дIаяхийтац цар планал соагIа мухь тIабоацаш. Ер шу доладелча дена пленах лаьрхIачул соагIа дIа-юха бихьа мухь 600 эзар тонн я, цу юкъа кходаь дизельни довгор 1300 тонн я.

КПСС XXIV съезда сийленца накъьабахара яьржача социалистически яхье хьалха латт коммунисташ — тепловозий машинисташ И. Ильясов, С. Боков, В. Василенко, А. Шмаргунов, В. Мельников, Н. Чернухин, кхы дукха бараш а. Цар хьокхам тел массанена. Ишта доахача толамехьалхашка латтача декхарехи лаьца дийцар уьх деношка цеха отчетно-хоржама партийни собране.

Хьалха хиина отчетно-хоржама собрани хинначул тIехьагIа парте членалла хьанйцаб дикагIйола 20 производственник. ХIанз кхо бIе гаргга коммунист ва цаьх болх беш.

ЛаьрхкIа йийцар коммунисташа отчетни доклад. Кертера терхам тIабахийта дийцар цар кхоачашдеза хьалхашка латта декхараш. Къамаьлаш даьча машинисташ ин. Веселкина. Андреева, Авилова, кхычар белгалдаьккхар декхараш ишта кхоачашду хьожна партбюрос тIахьожам па лоатта бахьлга. Партийни собране среда бир кийсденна кхоачамбоацараш дIадаха.

Керда партбюро хержар.

Г. АНОХОВ.

Цар продукци дика могаю

Республиканцы «Сельхозкультура» объединене чуйоагIача Краснооктябрьски отделене коллективо хьинар кхо па деш къахьег уьх шерара сом чакхбоакхаш. Цига пюрем сокаши кийчъеча хьачуухи машинаш цхьан минута а сеца латтаргйоацаш дика вIаштIехьйаьккхаб цар болх. Уьх шера цар кийчъяьй 280 тонн гIаргIай пюре, 15 тонн сок, 22 тонн бальдаконарий сок, 12 тонн пюре.

КПСС XXIV-ча съезда сийленна накъабахара керда социалистически декхараш тIайIцад болхлоша. Шера план ханал хьалха кхоачаш а еш, пленал соагIа арахеца лерхI итташ тоннаш сок, пюре. Къаьстта дика къахьегаш ба ин. семеновод Х. Заигиева, грузчикаш В. Хутиев, В. Заигиев, шофераш Х. Галаев, М. Велхароев, кхыбараш. Царех хIарана сменин нормаш тIехкхоачашъеш.

Л. ВЕЛИЧКО.

Яхье яьннача шин цехе

КПСС XXIV съезда къахьегама соагIат кийчдара А. Шерипова цIерагIча Грозненски Нефтемаслозавода коллектива инициатива хьал а лаьца, керда социалистически декхараш тIайIцад «Грознефть» объединене Грозненски ремонтно-механически завода болхлоша. Шоай торонашка а хьежа керда социалистически декхараш тIайIцад цар. Уж толамца кхоачашдара яьржача социалистически яхье хьалха латтачарех я воккхагIйолча мастера Худырев Василий Ивановича кулгалдеча мехкдаьтта оборудованена ремонт еча цеха коллектив. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цеха болхлоша цхьа бутт дIабахийтац бетта план тIехкхоачаш па еш. Ер шу доладелча дена пленах лаьрхIачул соагIа арахийца турбобураш, насосаш, вертлюгаш, ротараш, кхыйола бурувдеттарашта эша оборудовани 60 эзар сом мах болаш я. Вай республике дIахкаьча ца Iеш Дагестанерча, Ставропольерча, кхычахьарча мехкдаьттагахошка дIахьачай уж.

Ишта къахьегача цеха коллективо лоаI лелаад цхьоалагIа сентябрь тIаккхоачаш пхе шера план кхоачашъе. Цун доаш чIоагIа да. ХIанзалехьа дукха хIама ца эшаш пхе шера план кхоачашъяьй цо. Ер шу чакхдалалехьа пхе шера пленах лаьрхIачул соагIа арахецаргья бIаьши эзараш сомий маькха продукци.

Уж къахьегама толамаш доахача белгалбаьнна дика къахьегаши цеха коллективна сийдеши ба коммунистически къахьегама ударникаш расточник Г. Салахвтдинов, слесараш, Г. Корниенко, В. Фоменко, И. Грачев, кхыбараш. Юкъера лаьрхIача сменах нормаш 150 — 160 процент кхоачашъю царех хIаране.

Уьх шера шоай резервах беза пайда а эшаш, хьинаре къахьег цу лакхе йийцача цеха коллективаца социалистически яхь лелаеча Е. В. Кригин верте латтача цхьоалагIча цеха коллективо. Уьх тIехьарча кхаь бетта карара ца йоалийташ цо лелаю завода карара-кара тела ЦIе байрахх. ДIахо йодача хана а из карара ца яийта лерхI цеха болхлоша. ЛерхIар цар кхоачашдергхилара тешалдеш да доаха къахьегама толамаш. Ер шу доладелча денз пленах соагIа арахийца тайп-тайпара продукци 74 эзар сома мехья я. Арахецача продукцига дIабола мах лохбарех паччахьалкхена кходаьд 67 эзар сом.

Къахьегама овсарле лакха хиларах кхоачамбаь Iаш цеха болхлой. Цар къовсам лоаттабу арахецача продукце дикал лакхъяра. ХIанз цехе арахец АЦЗ-160, УТК яха мехкдаьттахошта эша оаттамаш дIакхухьийт Болгаре, ГДР, Алжир, Арабски вIашагIкхийттача республике, кхычахьа. Цудухьа шоай кхоках йола продукци тIех дикм мара хилийтац цеха болхлоша. Уьх шера цхьа моттиг кийсъеннац цар арахецача продукцена юкъе брак йолаш.

«Производства резервах пайда эцар тоадарех халкъа боахамо экономе режим чIоагIъярехь хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо арадаьнначул тIехьагIа дукха мероприятеш чакхъяьккхаб цеха коллективо чурча резервах пайда эцара, метала, электроэнерги, балха ха кхоара. Хьалха дIаяхача хана керда тIаенача сиена болх хьалдалехьа дукха балха минуташ эшаш йоайора. Цу гIулакха уйла йир цеха кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша. ХIанз цу тайпара гIулакх кийсац. Цо производствана боккха пайда баьб. ДIадахача шерашка оаттаяш кийчъеча дукха хьокхаш аьшк доадора, хIанз дикка тIехьэгденнад доаш доле метала. Из бахьан долаш кходаьд итташ тоннаш метала. Цеха болх ритмичо хIа ца бохийташ Iаткъаш гIулакх дар шоллагIа кран цехе ца хилар. Эшаш йола материалаш хаиналъа массайолча станокашта цхьан крана хелтIая вIаштIехь ца далар бахьан долаш, каст-касте цехера цхьайола станокаш болх ца беш сеца латташ моттигаш хийслора. Цо паччахьалкхена зе дора. Уьх деношка цига болх бе йолайолий таргья шоллагIа кран. Цо торо хулийтаргья пленах лаьрхIачул соагIа 20 эзар сома мехья продукци арахеца.

Уж а кхы а мероприятеш чакхйоахIа хьинаре дакъе лаьцад цеха рационализатораша. Цар кийча а я, производствена юкъеийхьай 15 рационализаторски предложенеш. Уж я шера пленах лаьрхIачул дуккагIа. Цар баь пайда массехк эзар сом да.

Цеха коллектива бийза ца Iеш завода берригача болхлошта боазаш ба цеха дукха токараш, фрезеровщикаш, кхыбола специалисташ. Царех ба токараш М. Дарсигов, А. Розенталь, У. Багашев, фрезеровщикаш, В. Вишняков С. Сатрунин, В. Виненко, кхыбараш. Цар массане а хIанзалехьа тIеххкхоачашъяьй пхе шера план.

КПСС XXIV-ча съезда къахьегама соагIат кийчдара хIанз хIара сменах нормаш юкъера лаьрхIача 200 процент кхоачашъю цар.

В. КОСТОЕВ.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) болх беш ба токараш С. Сатрунин В. Виненко.

И. ПЛИЕВА сурт.

Ленинградски «Позитрон» — мехка эггара хьалхара Iилма-производственни объединени. Из хьехнинай цхьа шу хьалха. Объединенена керте латт Iилма-тохкама институт. Объединенена чуйоагIе серийни заводии производственна механизаци еш йола конструкторски организаци.

Цу къонача Iилмахой, конструкторий, производственнийи союзо декхар — хилчъе боахам радиодеталашца сихагIа Iалашбар, Iилман тоххамаш сихдар, продукце массови производство сихъяр. Ловццача хана фирме керда изделеш кийчъяра а уж кареерзаяра а ца дийна ловцьвий. ХьалхагIа цу

Производствана керте латтар— Iилма

гIуллакха шераш эвако хиннадале, хIанз беттах, цхьанцIабойча хана кийра мара хе эшаш.

«Позитрона» Iилмахошен производственникашен толамна кхоачашду продукце дикален из гешаме хилярен декхараш. Фирма 5 изделе хIанзлехьа а эьнхай пачхьалкхен качества знак.

Производственни процессашта автоматизаци ярой, прогрессивни технологен торо кхиийтай цхьанцайола изделеш дукхагIа арахецен къахьегама оасарлен план дийна лаккхъен.

КПСС XXIV-ча съезда дала ма доагIера маккъедахара москвичаша дIадоладьар цхьан бартагIа хьал а лаьца, коллектива лаьрхIад планагIа 11,7 процент довча къахьегама оасарле 13 процент лаккхъе.

СУРТА ТIА: эIамагIвола Iилман болхло физико-математически Iилмай кандидат Юрий Шелопин магнитни поле тохкаш беш ва.

М. Блохина сурт.
ТАСС фотохроника.

Колхоза толамаш

Партийни вахар

Дукха уйла кIтар коммунисташа, колхоза къахьегамхошка КПСС ЦК июльски Пленума решенеш. Партийни комитето решене чулоацам наха кIоарга дIабовзийтара агитаторашцен политинформаторашцен семинар йир. Церна хьалхашка декхар оттадир колхозхошта Пленума решенеш хIайовзийта, колхоза экономика лакхъяра гIуллакх цар кхачуга, хетачуга, ла а дувгIа. тIехьагIа хьаьда йола программа оттаеш пайда эцаргйолаш дIа а яздe, ьына. Колхоза специалисташ, бригадираш, шурей - товарни фермай заведующеш юкъе а болаш совещане хилар. Совещане дийцар боахам тоабар гIуллакх.

Колхозхоша, специалисташа, ерригача коммунисташа цу гIуллакха дагадовла юкъара партийни собрани йир парткомо. Собране хьалха къамаьл даьча колхоза парткома члена, председатела С. И. Пономарева шIенхашта дий цар колхоза балхах лаьца, хьайбаш кIеанга дебара бахьанех, цхьайолча ялатий культурай хьувкъам докхбаларах. Преней къамаьлаш деш коммунисташа Хунарикова Елитас, Суховас В. И. Алхазов Нурдина дукха пайдане хIамаш дийцар. Оахача лаьттанкара чубахьа хьувкъам лакхбара ах пара хьисане лаьтта оахилга, ханнахьа хий дуллилга, дика фу дIадувалга, ханнахьа органически минеральни удобренеш йоккхилга вIашттIехьдеккха деза йоахар цар. «Хий доххача лаьтта цхьан гектара тIара 35 центнер кIа, хи —

45 центнер хьажкIаш йоахалургья», — йоахар коммунисташа.

Наьтта дийцар хьайбаш дебарах лаьца. ХьатIадоагIача шера бIаь бежани 1000 бахка бола жийна Iуло ЮтIвнхетаргдола гIуллакх де деза. Тiнихха дукхагI шура, тха дулх Iаьдалга доала йиш хургья колхоза.

Колхоза бригадира П. Р. Бородина дийцар доакъар Iалашдарах лаьца. Хьайбашта тоъал хоакъар хургдолаш хIанзлехьа а 200 гектара тIа дIве еъ хьажкIаш, салос кийчъе еза.

Коммунисташта бакъахьа хетар люцерна дIаюш йолча площади 550—600 га кхь тIатохача хьатIадоагIача 1971 шера.

Къамаьлаш даьча коммунисташ кертагI доахар техника дика лелаяр, механизаторшка хьажар. Колхозхошта юкъе бу безача кхетама балхах дийцар коммунисташа.

Колхоза боахам тоабара чIоагIа лоархIам болаш а социалистически яхь. Ца нах дикагIа оарцагIоах производственни план кхоачашъяра. Цудухьа бригаде шерра йоаржае еза социалистически яхь а ханнахьа е еза яхь хтогаш а.

Собране тIанйцача соцам тIа лаьрхIад 1971 шера хий ца деххача лаьттан хIара гектара тIара 25 центнер кIа, 40 центнер хьажкIа, хий дехкачара кIа — 35 центнер, хьажкIаш—45 центнер. Чулахьа малови ялат 4200 центнерга дIакхоачаде. ХIара IаттагIара 2700 килограмм шура яккха, хьан котама тIехьара 120 фуьа, уstагIанна тIера 4,7 килограмм тхан даккха.

Хьайбаш дебадара гIуллакх дуваш собране бегалдаьккхар хIара 100 жийна тIехьара 110 Iаьхари 100 Iатта тIехьа 95 Iасиэн кхеде дезаш хилар.

Ерригa чулаьа шура 12500 центнер, тха 1500 центнер, дулх — 5600 центнер хилийта деза. Ялат дIадув лаьтта соакарчул 503 гектар дуккагIа хилийта деза.

Дика кийчле деза лаьтта 1971 шерарча хьувкъама, ханнахьа чудолийташ хий лилла деза. ХIара гектара тIа 80 тонн органически 8—10 центнер минеральни удобренеш яхка лаьрхIад.

Парте аргIанарча XXIV съезда сийна ханнахьа чаккхдоахаргда колхозхоша дерригa керттера балхаш, тIеххьоадчашъергья пачхьалкхенга юртбоахама продукташ йоккхара план.

1971 шера хьалхарча квартале дулхи шурен йоккхара план кхоачашъергья КПСС XXIV съезд хьаьллаш. Из хургда Ленински парте съезда дола тха совгIат.

И. РЕШЕТЕН,
Наурски района «ЦIе байракх» яхача колхоза парткома секретарь.

ЛЕРХIАР КХОАЧАШДУ ТЕХНОЛОГАША

Пхе шера план 7-ча ноябре кхоачаш а еш, КПСС XXIV-ча съезда сийлекца маккъадхара вай республике эггара хьалха инициатива дIайолаьр я А. Шерипова цIерагIча нефтемаслозавода коллектив. Дукха хе яц из инициатива дIайоланьь, пхьабакъаь тIатIа шоай къахьегама толамаш лакх а деш, хьинаре къахьег технологаша. ХIанзлехьа гучаювлаш а цига мехкдаьтта продукце арахецара пхе шера план кхоачашъь установкаш. Царех я Бегляров Александр Леонтьевич керте латтача № 39-6 йолча установка коллектив. 20-ча августе деиз кердача пятилетка чотах къахьегаш я из. Наьтта хьинаре къахьегаш я сернокислотни установка коллектив а. БархI бетта план 19-ча августе кхоачашъяьй по. Укх деношка бархI бетта план кхоачашъе лерхI завода коллектив а. Дика къахьегамо лер йитей завода технологаша дIаладахача шеракка а. Кхо шу да из коллектива хIара бетта производственни план тIехкхочаш а еш Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг а лелаеш хьайоагIа. ХIаьта республикански сийлен Доска тIа из бола а кIеззига ка яц. В. И. Ленина 100 шу дизаре сийна йолаш къахьегама вахта хIана дIахо а хьош бола бу Грозненски нефтемаслозавода коллектив. Соахх укх дака хиначул 18 процент лакхъенай къахьегама оасарле. Къаьстта дика къахьийгад 5 шера план хIанзлехьа кхоачашъенча Д. Горьковас кулгалдеча установкай коллектив. Царна нийса къахьег И. Усатова бригада а.

Социалистически яхь йоаржъяра дахкъе завода администраце, профсоюзни организаце, парткомо оарцагIоах инженерно - технически болхлой, тIанйца социалистически декхараш кхоачашдара. Дукха хе йоацаш дог гIоаламкхаш дика кхаъ бера заводе. ШоллагIча квартала итогаш чулIехьагIа лакха къахьегама толамаш дахарах СССР мехкдаьтта чаккхдоахача, мехкдаьттехимически промышленноста Министерства коллегия профсоюза ЦК президиумой Ерригсоюзни социалистически яхье шоллагIа моттиг а луш, акхан шоллагIа преми хьожайир завода коллективана. Уж толамаш дика йиш хилийтар организаторски политико-массови болх заводе дика вIаштIехьбаккхаро, керда техника, дикагIйола методаш производствана юкъейоалаярах, керда кадраш дика хьалкхерах. Масала, заводе каст-каста хул «Къона болхлой» слета. Цу слете къахьегама ветеранашта дагабува кьонабараш. Дукхача хана деиз укхаза болх беш я Социалистически Къахьегама Турпал йола Т. Летковская, № 17 йолча установка оператор нов. А. Демченко, воккхагIа вола оператор нов. А. Богданов, кхьбераш.

20 шу совгIа ха я цар заводе болх бу, хIаьта хIанз шоай мукъа ха къокача боклоьшта новкъостал деш, шоай опыт дIалуш болхх бар. Болх беш бола нах кIезиг а беш, къахьегама оасарле лаккхъяра щекински метод производствана юкъейихьар укх шера Грозненски нефтемаслозаводе. Из производствана юкъеихьар бахьан долаш кхычахьа балха ваха йиш йолаш, мукъаевальар 40 болхло, керда болх бе йолалуча мощносташка хьожабаь уж болх бе, цига кхоаь алали хьожадаьа 200 бIаь гаргга волча заводерча болхлочоа. Цул совгIа къахьегама оасарле лакхъю технологически процессаш эргахарахи керда техника производствана юкъейоалаярахи, заводера специалисташа Iилма тохкама «Нефтехимавтомат» яхача проектни институтерча болхлошцен ГрозНИИ болх беча Iилма болхлошцен цхьана вIаштIехьа а ньха производствана юкъе йоалаеш я дукха мероприятеш: масала, завода № 39-6 йолча установка вакуумфильтрай блокашта автоматически управлени яра система кийчъелгeн вакуумфильтрашка бедал нийса еъа система вIаштIехьйоккхилгeн. Пневмотрассаш йохнаш 75 процент монтажни балхаш даьд, парафинашара серни кислота дIагъовстадара процессана автоматически управлени ю система кийчъьй, хIаьта цу гIуллакха цу процессе статически модель оттаьй, процесса динамически моделах пайда а эцаш автоматически управлене системах синтез яра а, кхьдола балхаш а да чаккхдоаш. Уж процессаш производствана юкъе йоаларо дIадех болхлой эзарш кIоарга хилийтар. Цу гIуллакха чIоагIа йоакхо ю заводa кулгалхоша. ДIаладахача шера шоай квалификаци лаккхйир 134 болхло, 23 сага шоллагIа специ профессий Iомайир. Цул совгIа керда балха веча 53 къона болхло дика кхетабир. Установка ремонт а из контрольно измерительни прибораш дIаоттаяра йола курсаш чаккхйоахал из 110 оператор. ДIаладахача 1969 шерен укх 1970 шерен дикагIа йола методаш Iомаеча школе деиш хилар 150 саг. ХIаьта цу тайпара школа итт совгIа я заводе. 1962 шера коммунистически къахьегама сийлен цIи елар завода. Цу хана 200 коммунистически къахьегама ударник мара вацар, хIанз из цифра 1200 тIехьяннай. Цул совгIа массехк установкай коллективаша а делаю из сийлен цIи. Цу коллективаша производственни къахьегамен дисциплина лакха лоаттаяра кхычарна хьоахам тел.

С. ЧУХАРЕНКО,
Нохч - ГIалгIай облсовпрофа производственни балхен аьпен отдела заведующи.

СОВЕТСКИ КАЗАХСТАНА 50 ШУ

Д. КУНАЕВ,
Казахстана КП ЦК хьалхара секретарь, КПСС ЦК политбюро членалла кандидат

Сийлахь - боккха Октябрь хьоттбалар бахьан долаш хьинначa Советски Казахстано шиъ ах бIаь шера юбилей езъ 26 августа. Ленински къахьегама вохте творчески хьинар чIоагIа айденнача хьалашка белгалдоахаш аз да республика къахьегамхоша, бокъонца чIоагIо яь ба уж укх шерара эгданеш хаьал хьалха кхоачашъе, дикка муъ а бахкха КПСС XXIV-ча съездо белгалъергIдолча кердача пятилетка рубежашка кхача.

Советски Iаьдал даттача шерашка Коммунистически парте кулгалца, СССР халкъий барт тайпалца дезале Казахски халкъо, дукха къамаш дахача Советски Казахстана беррига къахьегамхоша хьабенаб сийлахь, къовсамех коталонийн турпал никъ. Казахстане социализм хьалъярх вай мехка социализм хьалъяра доккха дакъа хилар. Халкъа карагIдаьнна деналерь гIуллакх а хинна дIаэттар ва.

Советски Мехка боарам бойцаш хала да яр Казахски Советски Социалистически Республика дьаьлийнар — 1920 шу. Чаккбадалза чурчен аракьарчен контрреволюцеара къовсам. Гобаькха беда бохам. Массанахьа а монал. Ца тоъам мыкхк цIиле-торгеши, фатаген а кисх а, кIорн металли. Йоккхача промышленносто продукцин 1913 шерапа чайсйача воархIазза хIана еннаи ьына кIеззигъеннаяр 1920 шера.

Цу хьалашка социализм практически хьалъе ьына В. И. Ленина кулгалца Коммунистически парте лаьна никъ Iалаьмате майра бар. ХIьата а алхха пайсагIа йола решени из яр. Чурчен дукен халкъашта юкъерчен хьалашта масса оагIорахьаро, кIоаргтарI Iалманна ьына аиализагара, къахьегача адамий оалагIарча дызшташкара хьайоагIаш яр из «Социализм хьалъяра ленински план — дерригдуннен - исторически лоархIамера деккар кхоачашдар ца Iалман, комплексни, реалистически никъ лацара образец» — белгалдаьккхар нол. Л. И. Брежнева «Ленина гIуллакх лахашиш котдуваш да» яхача доклада тIа. Цу плано чулоац социальни хьоам шарига этажаш — производительни низаш дегIадоаладелга а, общественни отношенеш хьахулга а, наьха духовни дуне ареалозкаьлга а».

Социализм хьалъяра ленински рычаг, ленински къамий политика толар къьыта хьахьоккхар доло масал — Советски Казахстан. Хьалха цхьин мотте вахар йолаш хинна край доалалча исторически хана, шай экономически потенциалиген культура, Iилма, просвещене даьъе карагIдыпдарашкен диллача дегIадыкача капиталистически мехкел эшагIа йолие социалистически республика а хинна дIаэттай.

Казахски халкъо, вай мехкарча вежарашка долча дерригача халкъаша а санна, социализмага кхачалца хьобена никъ цхьалхен аттен банар. Ленински дешашца пьйча, хьаьнйза оаш яр, цхьан оагIорахьара, хьалхашка эттача дерригдуннен - исторически сийлахь - доккхача декхарашта а шоллагIча оагIорахьара, материальни культурни кьела а юкъера кIоарга юкъ, «пропасть».

Ленина васкетий дерригIа, Коммунистически парте кулгалне шовзткъе итт шера бIарчача закона тIагIоала тIа бахкха тIехьаьар. Казахстан, капиталистически дегIаахара балан лагIа юстара а дуташ. Советски Казахстано, вай мехкарча вежарашха йолча ерригача республикаша а санна, доагIаш доккхал ду экономики, Iилма, культура дегIалхуьлача шийна карагIдаьлнача баьнха - зикача хIамеех.

Социализм хьалъеча хано доагIдоацача доалаш эргадьнниа кхьалара казахски лаьтта. Таханара Казахстан — уж заводийи фабрикайн къаьгача сердалоно сийзланьие шера арепаш, уж да колхозийи совхозийи Iалаьмате доккхий кхаш, уж я юараш а ваараш а школаш, техникумаш, вузаш, Iилман культурин учреждениеш. Тха а тхоай республикаш СССР кхьчa республикашцен ниараш кхоачадаь па Iеш, дуне тIарча 70 совгIал мехка, цу даькъе ерригача социалистически пачхьалахевашка а хIаьта ноттта Англе, ФРГ, Японе, Норвеге, Афганистане, Иране, Инде а продукци кхуьийташ йола 22 эзар промышленни предприятие. Казахстано доазол дехьа йоккха дIакхуьийт лаккхача технически боларше араленнаш йола кхо бIаь тайпара изделеш.

Кирхатарен тачкагарен, йонаIингигара а чIожагара хьадоладенна тхо социалистически индустре гиганташка кхьчaх. Казахстански лаьттан тIада гIеттaш космически паькъашта уд Советски звездолеташ. Шиъ цIерапа дуиен тIарча дерригача энциклопедешта юкъеяха Вайконур республика сийвол а хинна дIаэттай.

Казахстана таханарча индустриальни пейзаже — толамагIа йолча техникина кийчъаь горнодобывающи промышленности, Iаьржачен бесаш долчен металлурге, кIора, мехкдаьтта, химически, машиностроительни индустре предприятеш, электростанцеш, яйсачея кхачаин промышленноста заводаши фабрикаши. Йоккхийча промышлени центраша — Караганда, Балхаша, Джезказгана, Темиртау, Рудне, Усть - Каменогорско, Шевченкос, Экибастузо, Ермако, хьалха кочевьеш хиначa моттигашка хьаьлъэттача дуккхача кхьча городашен поселкашен, кердача маьинальъяьна а мосселии паьхьара а, каналаш — цу дерригача хIамаша доаззргдоалача доккхий хийцах хьалха тIехьайиса хинначa края сибат. Советски Iаьдал даттача шерашка 64 керда города тоьда хьисапера 174 поселоки хьиннай. Цу юкъа болхлой класс 40-аза дуккагIа хиннай.

Ерригача продукце боарамга диллача мехка кхоалагIча моттига тIа ьийнача Казахстано хIана Союзе хьалхара моттиг лоаш даш хьадара, шоалагIе — дIастен цинкх хьадара, кхоалагIа — кIор баккхара, электроэнерго лаккхара.

Казахстана промышленносто хIара денней бийсанней дукха совгIа - эпашагIа йоалаш 161 эзар тонн кIора, 28 эзар тонн мехкдаьтта йоалаш, 3,6 эзар тонн болата, 5,9 эзар тонн проката, 13,2 эзар тонн цемента хьаш, бIаь миллион киловатт - сахьт хIана пикхаш ьына электроэнерги йоалаш. Аьхха укх тIеххьарча шинъ шера республике бола бе йоллийтай 400 гаргга промышленни предприятеи йоккха цехи. Цария юкъе листопрокатни стан «1700», Европен Азеи йоаккхагIйола Карагандински металлургически заводера конвертор, тIех йоккха юз бола фосфорни тугий Чимкентски завод, Павлодарски тракторни Ермолински ферросплавни заводаш.

ДIахьалхашкахьа гаьння тIа бахьнхаб республика юрта боаладен. ХIанз 1503 совхози 422 колхози я Казахстане. Цар доалахьа я 180 эзар гаргга трактор, 100 эзар совгIа комбайн, ужжал хIана яц ьына автомашинаш, дукха кхыйола техника. Цу цифраша хьахьоьх юртбоахама производствона механизаци яр боарам лакха хилар.

ХIанз совхозийи колхозийи за 39 миллион хIана дац ьына яа, 5,3 миллион бежан. Тхан оалхарарашн дахара мехка шоллагIа моттиг лоаш республика, дулх лаккхара — кхоалагIа. ХIанз а лоаш да казахаша массаш в делаьн говрий ремшаш никалий Iуллаши санна дола хьайбий боадлака доккхош.

Эргалонаш ен бола социализма, ленински къамий политика сийлахь - боккха низ къьыта хьагучйоьлар Казахстане культурни революци котъьлараа а. Советски Iаьдал даладехьа ерригаш а хIана баш ьына бола казахаш йоалуа - дешар ца хоьш бар. Юрташка кхьметтел йоалаш а диарар университет, институт, театр, библиотека яхараш санне йола делаш. Казахски халкъо сийзахьзоккхача просветителя Абая дег чу тIайгIа йолаш яьхаа: «Даим сагото наш лан тIехьадиса хиаен лезаш да - хьогI вай!.. Е юкъера а Iилман образоване сийрзадаьха башха - дика деноиш доагIаргла-хьогI казахски халкъа».

Уж деноиш лаьхкад советски хана. Казахстане, из дарра ьына, нысача моттиге хьахиннай советски юкъерен деккерен школа, Iилма. Доккха беркат лаьммад демократически культура, цун прогрессивни традиции лораеш делалара, къаман культура, халкъа тайпиташ дегIаккуллара гIуллакх йоаккхоннеи лертIен желадара денниеш принципех. Казахски халкъо боарам боаццаш шера хьадийлад эрсий халкъа, вежарашха йолча республикай кхьча халкъий духовни рузкъашка долха ваьхьаш. Кердача, социалистически чулоамайна хьалйнзаб халкъо творчество, хьахиннад къаман театр, симфонически камерни музыка, скульптура а живопись а.

Шайна юкъера казахски халкъо хьоттабаьаб талант йола музыканташа композиторами, художникаш а артистиш а, архитекторешк скульпторашн, поэташ а писателаш а. Оаха доккхал ду. Казахстана социалистически культура дикагIа йола произведенеш массане а бакъаьн тIаьецарех, ерригсоюзнии, дуненн арене ялорах. Масала, Ауэзов Мухтара, Муканов Сабита, Мусрепов Габита, Мустафин Габдлена, Алтонов Тахоти книжкаш вай мехка дуккхача меттала даькъа а доазол дехьа хепалетташ арадоалаш я да.

Хьалха дийна саг, хиъ доацача ерара гIуп, мо мара, нагахьа хийслуш ца хиннача крае халкъа юкъера хьалкхийнаб эзараш а эзараш инженераш, агрономаш, лораш, педагогаш, Iилмахой. Лакхерен юкъерен образовани йолаш бола специалисташ 600 эзар сагал дуккхагIа ба республике. 26 эзар совгIа Iилман болхло ва тха. 43 вузен 187 техникумен деша вагIа 400 эзар совгIа саг, хIаьта 10154 общеобразовательни школе — кхо миллион совгIа саг.

ХIанзарча Iилмани техникан онлаигара проблемаш толаме кхестнеш йола Iилмай Академи, 60 совгIа йоккхий Iилма-тохкама учреждениеш я республике. Шоай фундаментальни бадлашцен открытешцен Казахстана доазонел гаьнна арахьа бовзаш ба геологаши нетрофизикаши, химикаши а биологаш а.

Культура дегIайоалаара даькъе тоьал лоацача исторически хана тхона карагIдаьнна Iалаьмате доккхий хIамаш боккха интернациональни лоархIам болаш да. Цар къаьгга хьахьокх, хьалха тIехьадиса хиннен гоIадаь даьккаш халкъаш социалистически обществона хьалашка сихех бIубенненц образоване, Iилма, литература, искусства лакхаденршка увагIдолхаш хилар. Из да Азей Африкан дегIаудача мехкашта доло къастта масал.

Советски Казахстана опыт тIабийрзза Iомаю дуаеш дуккхача мехкий политикаша, экономисташа, социологаша. Царна юкъе ба факташ хуьйца, харцахьъята гIертaш бола мостагIий а. ЦхьаьбакьакIья дуккагIбола кхьча мехкий специалистана тха опыт Iомаю шоай мехкашка керда вахар хьаладаро эгара маьдегIа дар дIагIадара а цунах пайда эцара. Тха республика цу даькъе доккха практически новкъостал а ду Азеи Африкан кьоначa дегIадоагIаш долча мехкашта. Цига кийслургба Казахстанера дукха специалисташ — геологаша лораши, инженераш а педагогаш а, шоай опыти знанеши камальрши дIателош боли кхьбараш.

Фу бахьан долеш даькал хIаьта экономикен культурен дегIаккулацара Iалаьмате доккхий толамаш? Из да коммунизм хьалъяра деккарааш кхоачашдара сийлахь-йоккхача ленински парте кулгалдеш, лостам телам йолча Советски Союза ерригача къахьегамхоша цхьана къахьегарах даьмна беркат.

Казахски халкъа карагIдаьнна Iалаьмате доккхий хIамаш, вай мехка дерригача кхьча халкъашта карагIаьннарем а санна, — царгмасса оагIорахьара нхьано гIуллакхаш лелаяра, вIаш новкъостал дарах, доккаргдоала доттагIа лелаярах хьяанинир. Образно аьлча, хIара советски республика дерригача мехка бу бола, дерригача мехко — хIара республикана. Интернационализмо цхоталхьен шойла беркате цхьана гIуллакхаш лелаяча советски социалистически къамий вежаршила дола доттагIал — коммунизм хьалъеча вай новдача коталоний цIакиха а лакьаргбоаца хьаст. Тхо чIоагIа доккхал деши ирал долаиш да халкъий доттагIал, цудa девал санна уж хилар шурех даьтта сана вай ерригача батаpaк доадлача пачхьалкхене тхоаш дахилга оаха кхетадеш хиларах. Казахстана экономикен культурен сел сиха дегIаухаргъяиар кхьча республикаша вежарашха новкъостал на доре, сийлахь доккхача эрсий халкъо, эрсий болхлой классе камаьрши новкъостал на доре. Социализм хьалъяра казахски халкъо сийлахь - доккхача эрсий халкъон СССР кхьча халкъашен вежарашха новкъостал дара исторически политика опыт, — ленински къамий политика толар, доттагIала, вежарашха новкъостал дара, цхьана къахьегаре гIуллакхаш толар хьаьдоккхаш дола къаьгга масал.

СССР халкъий доттагIал, сийлахь - доккхача эрсий халкъащерен кхьча халкъашцарен казахски халкъа доттагIал — социализмане карагIдаьнна сийлахь доккха хIама.

Советски Союза Коммунистически парте ленински къамий политиках даьнна беркат къьастта чIоагIача низаца хьагучадьаар Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIема шерашка. Казахстано фронте белийтар тарпалаша санна Брест лораеш лаьтта, Москва карапа няйта, Сталинградски тIем тIа дакъа лоацаш хинна, Днепрах дехьабийнна, Берлин йоаккхача дакъа лаьца шиъ дикагIа бола къонгаши, мехкаршн. Фронта ялат, дулх, герз, тIема кхоачам тийнаб республика, тIема хенарча халача хьалашка промышлени потенцила ондаьхай. Мехка майдбуээьхарча областашкара эвакуаци яь боалабаьча миллион наха — украинашта, белорусашта, молдаванашта, эрсашта, — тха лаьттан тIа тхоакIийле а хьалашите доагIа гIуллакх а кораль. Дагийохаргья вай «Са бераш, ленинградхой!» яха Джамбула стихаш. Къаьнарча акына багенца Казахстано шен кьамаль деш, санна кетадора Ленина горох — Октябрьски революци кхеьяр лораеш лаьттараш да.

БIаьш эзараш болча тIемахошта - казахстанхашта орденаши медалаши еннай, тха мехкара 500 гаргга саг Советски Союза Турпал ва цIи лелеш ва. Царна карагIдийна деналера гIуллакхаш бIаьшерашка дахаргда, цар хьоккамо дегаш урауттаяергда керда - керда йоагIача тIехьенийн.

Халкъий доттагIал бIарга са санна массаза а лорадергда оаха. Къамий дош къонсталара советски опыт юкхамачакьа наихен пуьна пхьаря эн гIертаи империализма идеологаша мой хьийга къа вай советски действительносто доалу. Малх хоттаца хьаьлгаьбаккха, йуш йоалаш мо мара хьалдадахьа йиш яц Советски Союза, цу моллагIча вежарашха йолча республиках дола бокъдар. Цудухьа оаха ях: ленински халкъий доттагIал бIаргаго белеи болцш вар бIаь совгIа къамах боле викалаш оагIув оагIох а теха бахаш къахьегаш болча тхьяцита Казахстане вайта. Укхаза шайна, бIарга а гуш дог тешаргда цун Советски Союза Коммунистически парте къамий политиках мел доккха беркат доал.

Советски Iаьдал даттача шерашка тха республика даьхача толамех лоархIаме дакъа кхоач Казахстана Коммунистически партега. КПСС денплёрчен йоккхачен отрядех цаI йолча цо чакх а баьхаб, чакх а боак парте решенеш толаме кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIоалаш бола йоккха организаторски политически боля. Ах бIаь шу хьалдегIа, эггара хьалхара партийни конференции хиннача хана, 26 эзар коммунист вар тха. Социализм хьалъеча хана Казахстана Коммунистически парте шийна чудаьцаб болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце никалаш, хIаьта тIанз цун мугIараша юкъе ва 600 эзар сaг хIайа вац ьына.

Казахстана коммунисташа къахьег боахама культурен дегIакхуьлача лоархIамегIарча участкашка. Цар хьахьокх ленински васкетадна тешаме хилар, къахьегаша коммунистически гIуллакхаш лелалара хьоккхах теа.

Казахстански партийни организаце дерриге гIуллакхаш социалистически интернационализмо, коммунисташта... «аллаха тхай къамаш уйла юь ца Iеш, цул даккхе ьа ерригней хьаптеш, цар массаже паргIатон цхьаттрра бокъонаш лоттае» яхаш дьийхача В. И. Ленина лерглоацеча васкеташта тешаме хилара уйлах дизза да. В. И. Ленина дIадийхад... «межнациональни готтала, къам ше цхьа чулеста, хийрадаьнна хилара духьала, бIарчей массане юкъарчен дараш дарaIара тIехья, частнича хьаштеш юкъарчун хьаштий мукъаъIа дахийтара тIехьа» къовсам доаттабеига (Соч. бизза гулам, т. 30, оагI. 44—48).

Хьабенаь кьаьпа мах бош, советски наха дика кхетаду, шоай дерриг толамаш ленински парте кулгалца даькалеб. Партейни халкъан юкъера бохаргбоаца буаам, цар уйлайн гIуллакхийн цхьоагIо — советски общества чIоагIала, эггара тоалханегIен халагIен дола декхараш кхоачашде цун низ кхоачаш хилара дард. Коммунизм хьалъяра процессашта хIоарега анализ а еш, парте майрра хьагучадохх кхоачамбовшраш, хоадамболлаш къовсам доаттабу цар, хIаьта цу дарaа тIа кхь а доккхерIа толамаш а доах.

СССР Лаккхеьарча Совете хоржамаш дале хьалхагIа вай Даьхен экономикен культурен дегIайоалаеча юкъе доккха дакъа лацарах къахьегамхошта дег тIара барина а оалаш, КПСС Центральни Комитето хьаккхайкадир, цар, Ленина белгалдаьраш кхоачаш а деш, социалистически яхье байраха кхь а лакхагIа айергхиларах, халкъа боахам дIахо дегIабоалабар, общественни производство эффективности къахьегама оасарлен лакхъяр дукъа, хIамий кхомбари хьурхатдари дукха доттабеча къовсаме шоай кавацл кхь тIа а алсамдоахаргдоагах шо чIоагIа дог тиьша хиларах. КПСС Централько Комитето дерригa советски халкъ тIахьийхар 1970-гIа юбилейни шу пачхьалкхен оланани социалистически декхараши кхоачаш а тIехкхочаш а дарца, коммунизм хьалъеча керда доккхий толамаш дахарца белгалдаккхара.

Цу тIахьехама дизаб гIуллакхаша жоп ду Казахстана къахьегамхоша. Цар девиз — 1970 шера тIавийца декхараш толаме кхоачашдар. Из хургда партеи дерригача советски халкъен вахаре йоккха событи а хинна дIаоттаргIоача КПСС XXIV-ча съезда Казахстана къахьегамхоша душ дола доккха совгIат.

Казахстана къахьегамхой дерригача советски халкъаца цхьана дIахо а лоарзагIа ца боалаше бIубеннен тIоргба ленински новкъа гIоала дIахьалхашкахьа, хьинаре къахьегарца дебадергла материальни духовни рузкъаш, чIоагIбергба Советски пачхьалкхен экономически оборонни низ, дерриге низаш дIатергда коммунизм хьалъяра.

«Агитатор» 14, 1970 шу.

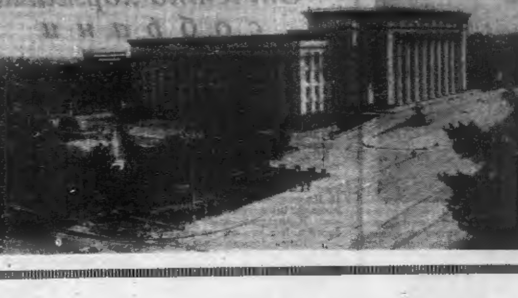

АЛМА - АТА. Казахстана компарте ЦК-ни Министрий Советон цIа.

Б. КЛИППИНИЦЕРЕН,
С. МЕТЕЛИЦАН сурт.
ТАСС фотохроника.

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШЕИ СОВХОЗАШЕИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА ДІАЛУЧА ШУРИЙИ ХЬАЙБАЙИ ДИКАЛ ЛОХА ХИЛАРАХ

Белгалдоаккхалда цхьайолча колхозий, совхозий, горрайисполкомий юрта боахама управлеей, Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министерства, «Скотопром» треста, «Грозвино» объединене кулгалдоша КПСС Нохч - ГІалгІай обкома VIII пленумо дуьх дуккхагІа даккхарахи кийтдарах 1969 шера 13 мае бал сошам бара кхоачашбеш ца дьлари паччахьалкхенна діателаш дола хьайбаши шурей дикагІа хилийтара ціенхаштта гІулакхаш деш да хилари.

1970 шера хьалхарча ах шера юрта боахама министерства колхозашен совхозашен дулхах комбината дІалеввар юкъерчул лоахагІа дерстан гІийлен дола, юкъера лаьрхІа дийна долаш эзача 249 килограмм мара йоаца доахан 47 процент мара дац, цуна Грозненски района боахамаша дІаленнар 54 процент, Ачхой - Мартана — 80 процент, МалгІабика 77 процент, Наура — 67 процент, Надтеречни района — 50 процент совгІа а долаш, «Грозвино» объединене Верхне - Наурский совхозо юккъерчул лохагІа дерстан гІийлен дІаденна доахан 66 процент да, жа 99 процент да, «Скотопром» треста совхозаша дІаденна дийна долаш эзача юкъера 350 килограмм хила езача дозал 274 килограмм хула доахан 27 процент мара дац, дийна долаш эзача 40 килограмм хила езачо дозал 35,5 килограмм хула жа 30 процент мара дац.

Республика колхозашкен совхозашкен доахан дорстадара задани 8,6 процент мара кхоачашъяьяц, хІаьта хьаккарч йорстахра — 20,3 процент. План 275 грамм йолча дийнахь бус хьакхарчашта юкъера тІакхеташ хинна дулх 231 грамм мара яар, кІаьта Грозненски района № 1 йолча шурий совхозе — 172 грамм, Ленина цІерагІча колхозе — 154 грамм, «Грозвино» объединене Верхне-Наурски совхозе — 66 грамм.

Доахан дорсталара ах шера план ерриге а 83 процент мара кхоачашъяьяц. «Скотопром» треста совхозаша, хьа па кхоачаш дисад тІакхета дезаш хинна 247 тонн дулх, дулха комбинатага дІа ца луш укх шера ах шера диса дулх 1456 тонн ба, а дийна долаш эзача хулача дозала 13 процент.

Хьоанал лоха хилар бахьан долаш укх шера ах шера республика колхозаштен совхозаштен дІа ца лоархІаш йисар дІалуча шурех 1705 тонн, чакхьаккха дІа ца эцаш фальсифицированних, йитар лакха кислотность йола 52 тонн шура. Яйна шура 340 эзар сом лоцаш хилар, цуна Грозненски района боахамаша 140 эзар сом, Сунженски — 103 эзар сом, Урус-Мартана — 30 эзар сом, Наурски района — 16 эзар сом.

Шурий лаборатори йоллашехьа а, Грозненский района Ленина цІерагІча колхозе шурий хьоанал кхоастаеш шура шурий заводе дІайохьийташ цун боарам хетаргахь оттабу, из йолуш 100 а кхы дуккхагІа а килограмм кІезигагІа а лоархІаш, шура дІаяхийта ца оттаяц, шура чуйолча флягаштен цистернаштен пломбаш уттаяц, доаркаш ведарашкен дІайхача хинен ІалашъяьяЦ шура кхухьача машиний бахий когІараш чухьа реззина техаяц, заводе кхухьийташ йола шура біехьаь, хий теха я, лакха кислотнеста йолаш хоттигаш йийсу. Цу бахьанех шурий заводо колхозагара хьа па эцаш укх шера 15 июль тІакхачалца йита шура 10,4 тонн я хьоанал кІезига хилар бахьан долаш ца лоархІаш йитар 40 тонн совгІа я, хинна зе 7 эзар совгІа сом да.

Хьоанал лоха йолаш, біеха, чІоагІа мистъена я паччахьалкхенна Урус - Мартана «Гехинский», «Горец» яхача совхозаша тела шура, «Лермонтовский», «Грозненски» шурий совхоза фермашка дуккхача доаркашка лораш хьежийтац, лазара дегабуаш беча доахангра йоахича шурийна примитивни хьалашка пастеризаци ю. Грозненски района № 1 йолча шурий совхозе доаркаш ца тоьар бахьан долаш доахан дізза дийта дахан.

Шелковски района колхозаша фермашкара дІайохьийтача шурий дозали качественни показателаши уттаяц накладнойш тІа, шура дІеацича пункте шура дІатуенначул тІехьагІа мара оттадан уж.

Грозненски шурий заводон Шелковски приемни пунктой дІачу ца эцаш хьеж нахэ хьатІаена шура, из бахьан долаш хун дикал лоху.

Колхозашен совхозашен паччахьалкхенна дІателаш дола хьайбаши шурех дика ца хилар дз республика продукци цу тайпа ах шера план кхоачаш ца ера цхьа бахьан.

Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама Министерствай «Грозвино» объединени доагІаш дола юккъостал вай колхозаштен совхозаштен фермаш шура чуеттача пхьегІашцен шура цистьеча средстваштен шоай хинахьа ІалашъяьЯ доаркаш, лаборанташ, шура дІателарашь юххьаьна шура чакхьяккхарен из дІаяхьийтарен правилаш ховргдолаш Іомабара, шурий хьакъехьарча паччахьалкхен кердана стандарта тІа йоаккхаргйолаш фермаш кийчьяра. Цу дешай йоагІаш йола йоахьо из Нохч-ГІалгІай АССР шурий промышленноста Управлене а.

Колхозийи совхозийи болхлошта хьайбаши ков тІара болхалараши кийчдара, дІадохийтача дана уж гІеллургдоалаш лорадара правилаш Іомаяц Грозненски керттерча дулха комбината кулгалхошен специалисташен, Іудий ведомствашен кхидола документаши республика боахамаша харцахьа кийчъеш хилар теркалдац, инициатива гучаяккхи поставщикаша хьачутелачи хьайбай фактически дозален дулха дикален мах бара болх комбината практиках юкьебоалабац.

Республиканска - районни санэпидстанцеша чІоагІа хьадехан колхозийи совхозийи кулгалхошкара, фермай заведующешкара уж санитарни порядкага хьожилга, делаелга, могийташ да доаркашкен хьайбаш леладеча кхача болхлошкен медицински ца хьожаш хилар, приемни пункташна пастеризаци низа йола, біеха шура дІакхдьяйтдаца.

Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министерство (нов. Полушкин), «Грозвино» объединени (нов. Хаматханов), «Скотопром» трест (нов. Тоигиев) декхарийла йойла тІехьа а ца теттош паччахьалкхенна дІалуш дола хьайбаши шурен дикагІа хургдола гІулакхаш де, хьайбаш дорстадара, тоадалийтара квартальни планаш кхоачашъелга, дийнахь - бус юкъера лаьрхІа дулх тІакхетийтиага колхозий, совхозий, юрта боахама управлеей кулгалхошкара чІоагІа хьадеха. Дулха доадара дозал лоха долаш гІийлен хьайбаш дІа ца телийта. Шурий лабораторешка хадданза болхбелга вІаштІехьдеккха, дулха доахара хьоастадеча хьайбай дарстари дозали оттадеча дола, фермашка шура лоархІача а цун дикала мах беча а доза кхоачанйбелцараш дІадаха, шура юххьанца чакхьяккхара санитарно - технически минимуми правилаши кхоачашъелга Іалашле.

ГОСТ-а дІадехарашка маьххара йоаца хьайбай продукци паччахьалкхенна подведомственни боахамаша дІателаш хилара бахьанаш малагІаш да хьаца. Дуккха гІийла хьайбаши дика йоаца шурен дІачуяларах колхозаштен совхозаштен хинна зе бекие барий чотах юламеІаоттаде.

Шоаш даьча гІулакхех хиннар 1970 шера сентябрь бетта халкъа тІаьхьожама Комитетага хьадайта.

Грозненски керттерча дулха комбината директора, В. Г. Рогова шура кийчъяра а шурий промышленноста а республиканески Управлене начальника нов. Ф. А. Баранова тІадуллалда приемни пунктай болх тоабар, хьайбича продукце объективни мах бара, документаш шоай хаинахьа а нийса а ядара бола балайи шурий заводийи болхлой бехктокхам лакхбар, паччахьалкхенна дІачутелача хьайбай продуктай дикал лакхьяра колхозаштен совхозаштен практически новкъостал дар.

Юртбоахама продукташ кийчъярен дар дикален Паччахьалкхен инспекце болхлой декхарийла йойла паччахьалкхенна дІачулуча хьайбайи шурийи дикалга хьажара тІахьожам лакхбе, цу даькъе колхозий, совхозий, приемни пунктай, дулха комбината кулгалхошкара хьалехар лакхбе.

Республикански санэпидстанце керттера лор нов. Пликс декхарийла йолча хьайбай фермашкарча санитарни гІулакхашка хьажара тІахьожам лакхбе.

Райониий городскойи комитеташ декхарийла йойла паччахьалкхен приемни пункташка хьачулуча шурийи хьайбайи дикал лакхъяра, тІахьожам доаттабара колхозий, совхозий, республика шурийи дулхен промышленноста предприятей халкъа тІахьожама гурппайи постайи болх лакхбе.

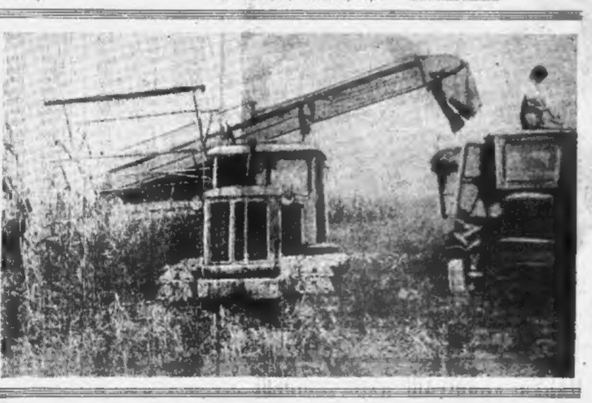

Шаьлта района «Южный» совхозе чІоагІа терко ю укх шера довхьар Іалашлара. ХІаьта хІанз силос кийчъеш ба болхано. Цу гІулакха хьокха хьажкІаш хІанз чуйна йоллаш латт уккхаз. ХІанале кІоагашка ихийтай уккхаза 1400 тонн хьажкІаш, планах ялар 1700 тонн йолча.

Сурта тІа: силоса хьажкІаш хьоккхаш я Баудинова Хьасана агрегат.

ЦХЬА БАРТ БОЛАШ

Дуккхача къамех бола нах ба Грозненски швейно - производственни объединени болх беш эрсий, украинцаш, нохчий, гІалгІай, хІирий, эрмалой, кумбараш. Цхьабакъда, барт, дог-уйла цаІ йолаш, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара шоаш ца кхобеш къахьег цар юбилейни шера. Къаьтта, хьинар айденнад цар хьалхарча парте XXIV съезда накъабоагІаш. Цудухьа доаха толамаш лакха, объединене сий доаккхаш да. Шаккха а йисаяц производственни план дикка тІехкхоачаш ца еш.

Лакха хьоккхамаш даьхад дІабахача ворхІ бетта я. Планах 1893 эзар мара ца доагІача 2 миллион сома дола тайп-тайпара барзкъаш арахийцад. Иштта лакха хьоккхамаш даха карагІдаьлар кийчача продукцена реализаци еча. План 105,6 процент кхоачаш я еш лаьрхІачул совгІа 735 эзар сом йола кийча продукци яьхалъаьккхий.

Из юкъара толам баьккхача къаьстта дика къахьийгар Ковалева Антонина Ильинична кулгалдеча № 2 йолча цеха коллектив. Юбилейни яхье объединене хьалхара моттиг я йоаккхаш дІьккла а тІачІоагІийр цо шийна ерриг коммунистически къахьегама сийлен цІи. ВорхІ бетта план керттерча хьоккхамашка 10 июле 112 процент кхоачацийр цу барт болча коллективо. Шоллагіа йола моттиг Тисейко Лидия Ивановнас кулгалдеча кхоалагІча цехо яьккхай. Цо пхьа да тІехьагІа кхоачацийр ворхІ бетта производственни задани.

Цу коллективашка кхычахьарчул дикагІа производственни болх ихетамца вІаштІехьбаьккхандаь, къахьегама хьалхаш тоа а дань дисциплина теяаар цІендаь дІадаьккхандаь, балха хинах бизагІа пайда яйбаьндаь къахьегам овсарегІа ба.

Наьха къахьегамцара белам чІоагІа болга хьехьоих объединене берригача болх бечарех дукха хІама ца эшаш нийсса ахаешна коммунистически къахьегама ударник яха еза цІи делаеш хилар. Шийтта цех, филиал чуйоагІа объединене. Царех №№ 1, 2 йолча цехий коллективаша мара долаяц хІанаврчоа из сийлен цІи. Из цІи йоаккхаш хийча дика, тІехаинка болх барах доалаш дац. Цуна цхьана кхы мел доза гІулакхаш дика лийлача мара луш ца еза цІи. Цхьабакъдах, юбилейни шу чакхдалалехьен парте XXIV съезд хьаеллалехьен шоаех коммунистически хьисапе къа я хьет баха а бах аьнна алийта безаш болаш ба дукхабараш.

Белгал ца баьккхача балац рационализаторий къахьегам. Цар творчески дикагІа къахьегаргдолаш мел эшар долаш да объединене. Цудухьа тІехь-тІехьагІа дукхагІа хулаш боагІа творчески уйла а еш болх бераш. Болх Іалман ларда тІа вІаштІехьбоаккхача, вешта аьча толашагІа йола технологии керда техникен сихагІа а йиза а балха юкъеІоалаяра производствана цар деш дола новкъостал мах бах наргвоацаш доккха да. Из дерриге дІададьча паччахьалкхен планаши тІайийча социалистически декхараши кхоачаядеча дикка лакха лоац массанел а хьинар долашагІа болча нар. Дукхьал ах бетта кийча а я 31 тайп-тайпара рационализаторски предложени балха юкъеяхьарах паччахьалкхенна хинна пайда кІезига бац — 23,4 эзар сом.

Объединене цехашка 200 совгІа керда оборудовани оттаяй, цу даькъе лаьрхІа кийчъяь 54 единица йолаш.

Хь. БАЛАЕВ.

ХАЛОНАШ ЭШАЯЬЙ

Ши шу хьалха Тийрка довкъашка Горагорск поселка юкке хьалъе йиллийр № 837 йола буровой. Из хьальен кьнта цига буруо тоха йолаелар мастер В. Архангельский керте латта буруадетта бригада. Цига балха валехьа хьалха Владимир лаьттай чеваш тохкаш хиивав Туркмене, Татаре, кхычахьа. Йоккха опыт йола буруадеттар хиларга хьежжа из вовзаш вар. Цудухьа цун бригадата буруо тоха елар 4750 метр кІоарга буруо тоха деза хьалхара юрски скважина. Цул хьалха цавал кІоарга буруо техадацар Малгобекски буруадеттараша. Цо къаьгга хьахьокх бригадана хьалхашка латташ хишар лоархІамен бехктокхамен вескхар хилар. Юрски тІовнашка мехкдаьтта довлаш хилар дІехьокха дезаш яр бригада.

Из кхетадора бригада мастеро. Цудуйьа цу тайпарча скважинашта буруо тохара долча карІагга зем боаг хал хьежар из. Царех яр Зиманкульски, Карабулакски майдашка буруо тохаш йола скважинаш. Цига дІабига массаболча буруадеттараша дІайовзийтар хІанз шоаш буруо тохар ениа йолча скважинашта буруо тохара бокъонаш. Бригада беррига члонаш Лешай хилар курсашка, цар Іомайир авари йоазаш буруо тохара бокъонаш, толаме дІаелар массане а экзамеваш.

Иштача бехктокхамерча скважинера буруо тоха доаденнача хана хьалхарча вахте болх беш хилар йоккха опыт йола буруадеттар Агиев Махьмад керте латта смена. Юххьанца цига цо болх дІаболабьб тайп-тайпара балхаш кхоачашдеш, хІаьта хІанз буруадеттарий смена керте латт из. Буруадеттараша юкъе хьалхарчарча коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи елар цуна. Укх шера цунна еннай «За доблестный труд» яха юбилейни медаль.

Скважина тоха буруо 3500 метр кІоаргдалалца цхьаккха хьовзам хиланзар буруо тохача. ХІаьта тІерча мелои тІовнашта тІакхаьчача чубаьа болабелар маркхал. ХІара дийлахьен буси Іочуукийтар 80—100 кубически метр маркхал. Тампонаш дІа а оттаь Іочуккийта йолайир солярно - бентонитови смесь. Цу гІулакхага кІалдахийтар дукха ахча, йоагІачул дукхагІа балха ха йоайир. ХІаьта а буруо тохара болх кертІа дІаболацар. КІира тохаш хьина буруо 4 метр мара яар. Цхьабакъда, нийсъенна халонаш эшае вІаштІехьдаьлар буруадеттарий.

Буруо тохила сихдара, паччахьалкхен средстваш кхояра пайда эца болабир зІамига диаметр йолча остех. Из бахьан долаш дукха ха эладехьа паччахьалкхенна кходир 15,4 эзар сом. Буруадеттараша болх бара технологи нийса делаярах цхьаккха хьовзам хиланзар буруо тохача.

Дукха халонаш нийсъелар бригадана юрски тІоанашта кхаьчача. Из дар 4200 метр буруо кІоаргденнача хана. Буруо тохачара температура лакха яр. ДІахо буруо тохара эшаш хилар кхьча тайпара осташ, чІоагІагІйола буральни инструмент. Дукхача хана деиз сатейса минуташ хьатІаэттар. Буруадеттар П. Кузнецов керте латтача смене скважина тоха буруо 4750 метр кІоаргделар, аьнча проектах тоха лаьрхІа буруо теха дьелар. МалгІобиие иггара кІоаргагІа буруо а теха дукхьацца юрски тІоанашцара мехкдаьтта гучадаьккхар бригада буруадеттарашка.

Юрски скважина буруо тохача белгалбаьнна дика къахьийгар буруадеттараша М. Агиева, П. Кузнецова, В. Кровска буруадеттачун тІонча, Г. Величкина, слесара Шишова, лаборантка Н. Петрушовас, Л. Субботинас, Л. Шишовас, кхычар.

ХІана скважина кардерзара балхане лен да. Иштта дика толам баьккхаб буруадеттача бригада.

В. АБОЗИН,
МалгІобикерча кІоарга буруадеттача контора буруадеттар.

Белорусски автозавода автосамосвалаш мехка тайп-тайпарча мІигашка болх беш я. ХІара денна Гомеле гІолла заказарашка йолча Украине ух машиний колоннаш.

СУРТА ТІА: Бокхий автосамосвалаш Гомелерча Вокзала уьхьуврча поездаш тІа.

Ч. Мезнив сурт.

ТАСС фотохроника.

КПСС ЦК ИЮЛЬСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

Наьсарера мелиоратораш

Юбилейни шу доалуш тІайна лакха социалистическо декхараш тІехкхоачаш я дь аргІаларча пятилеткана толамца наьъьа баха дош деннад АМООС-а мелиоратораша. ГІулакхаша хьахьокх коллективо ше лаьрхІар чакхдаккхаш хилар.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизза да белгалдоаккхаш Российска Федераце хин боахама Министерства Юбилейни Грамота елар наьсарерча мелиоратораша. Дукха яй йоаццаш района предпоиятешен организацешии ах шера баьча балха итогаш еш хьалхара моттиг яьккхарах КПСС райкоме райисполкомен кхара кара тела. Цхьа байрахк елар АМООС-а коллективана, райна Сийлен доска тІа а йоаккхаш.

Фу бахьан долаш ду мелиорторий иштта сий? Шийна хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара цар шоай низ ца кхобендаь. Тха системе эттара халагІча балхен лоархІаш да каналаш дамбаш цІеввъелга Сиха дорІача Тийрко дукха гІуш тІо, лаьтта, кхийола хІачаш хьочу а юкхьаш лаьдлюкъ из, дола хий кІеза а деш. Цу гІулакхо республика боахамий дукха кхаш хьоогга дутт. Цудухьа уж балаш ІалаьматІе хьала дала я, дезале ду нахa. Хьалхарча ах шера тха мелиоратораша канала чура араьяхкай 267000 тонн гІум, лаьтта. План кхоачашъергга дилзача из я 123 процент.

Чоалхачерча тхоай гидротехнически сооружешта 16500 сома маьхьа ремонт е езаш дар тхо дІабахача ворхІ бетта. Дакха гІалат долцаш къахьегарах из болх 17000 сом дІа а доайташ кхоачашбир ремонтникашта.

Шин хаинахьа а вІалал тІех а уж балдаш кхоачашде вІаштІехьдоал тха тхоашкарча техниках оаха боагІача тайпара пайда эцандаь. Дика делаю шоай техника тха механизатораша, доагІаш дола техническо гІудкаш лоаттадаь. Цудухьа тха ниц бола бульдозераш, скрепераш, экскаватораш, канал доаха машинаш, кхыйола таханара техника ца хадаош тха хьашташ кхоачашдеш я.

Дика кийчдаьд оахa канал Іаяна, Чура цІендаь. Ийстош чІоагІьый, гондхьара хий чуІоаргдола моттигаш айийй, шаьръий.

Цхьайолча моттигашкара агрономаш цецбуал: ХІанзалца тха лаьтташка вІалла біаргагуш а мича яр укх тайпара оасара буц, мичара ений яхьа? Ала деза, республика кхашка хьалха ца хиннава цу оасара баьший гя дІадоаржадар бохк дуккхача даькъе канала ба аьнна. Гонахьа аьнкана лоархІой, баьший гя канала чу Іочудож тІаккха из хиво дода а дийа хий дехкача кхашка хьу, цига хьалтІадоал оасар.

Цу гІулакх чІоагІа терхам тІабохийт оаха. ЦаІ йоархІ агІийтац канала гонахьа. Из болх бе техника а иих я ба тха.

КПСС ЦК июльски Пленума документаш тІа лаьрхІа белгалдаьха дувц хий дехка лаьтташ. ХьатІадоагІача пхи шера вай мехка хІанз долаш долча хий дехкка лаьтташта тІаккхетаргда 3 миллион гектар керди хий дехка лаьтташ.

Оаха а ю цу гІулакха уйла, из декхар кхоачашдара наькъаш лохаш да тхо. Шер-м ду хий детта лаьтташ хІара шу массала доал, хІаьта а тахан мелиорацеца дуазденнача гІулакий лоархІамта хьежача уж кІезига да. Диззача 10 шера (1968—69 шш.) 2000 гектар мара цу тайпара керда лаьтташ тІакхийттадац. Дуккха дукхагІа хила деза мелиораци ер дола лаьтта. ХІаьта цу гІулакха кхоачам а, ниа а, торо а эш. КПСС ЦК июльски Пленума решенеша ма яххара уж лаьтташ шердара новкъостал дергда тхона паччахьалкхено. Хои тхона, цу новкъосталга я хьежаш моттигера тороница оарцагІ ца йоахаш дагІа йиш йоацилга.

Цу гІулакха ер юбилейни дорсаина тха чІоагІа аьттув боалайташ шу хиннадац. Укх шера физически лаьрхІача планах 10.418 гектар лаьтта хий дилла дезаш ва тхо. ХІаьта хІана из задани тхо кхоачашъяь дала доахк. ХІанзалехьа 10.000 гектар гаргга долча лаьтта дилла дийннад тхо хий.

Дукха ба тха коллектива юкъе бокъонца хоастабе, белгалбаьа мегаргбола болхлой. Даьхено юбилейни медалаш сийй чорна. Царех ба цхьар Къ. Хашиев, керттерча участка болхло Э. Горбакова, тракторист А. Анаков, шофер И. Чеканов, кхыбараш. Иштта дика къахьегача мелиораторий хьашташ кхоачашде гІерт тха партийни, профсоюзни организацеш, управлене аппарат. Укх тІаккхьарча шерашка дукха керда гІеноиш даьд АМООС-а контора доаккхаша коа а гаьнарча участкашка а, дукха производственни объекташ хьалъяьй.

Дахо йолча хана иха а шедургба, низболаргба тха боахамга. Из да-кх тха коллектив тІахача гІертар.

И. АБАДИЕВ,
Наьсарерча АМООС-а управлене начальник.

ХЬИНАР АЙДЕННА

Берригача советски наха а санна, чІоагІа раьза хинна тІайщар КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума решенеш «Гудермесский» совхоза къахьегамхой. Укх шера 22 июле шоай юкъера партийни собране шерра а массе оагІораха я КПСС ЦК Пленума решенеш а йийца, коммунисташа юбилейни шера планаш хьалхаьа кхоачашъяра дІахо йодача хана лаьтталаца а хьайбашкара йоаха продукташ дукхагІа яара, паччахьалкхенга уж дукхагІа йоаиара, совхоза ерригача торонех пайда эцара коллектив оарцагІъяккхара хьидда дола гІулакхаш белгалдаьхар. ХІанз коллективе шерра бу Пленума материалашй решенеши кІоаргга къахьегамхошта дІайовзийтара бола ихетаме болх. Укх шерара социалистически декхарахш хиина хьалха кхоачашдара социалистически ехь чьржай.

Пятилетка план кхоачашъяра даь шера лоаттабьача къовсаме совхоза коллективо планах 411 эзар сом мара ца хиннача 514 эзар сома пайда баьб. 1970 шера 3520 тонн чаат дакка дезаш я совхоза. Планах 22000 центнер мара дІалла ца езача метта паччахьалкхенна дІаденнад 38797 центнер аьат.

Укх шера 2000 центнер дулх доаккхаргда, из хуа пятилетка кхоачашъяра эшачул шозза кхагІа, 1970 шера паччахьалкхенна дІалла езаш яр 2655 центнер, хІаьта дІалургья 5300 центнер. Дикка тІехкхоачашье лерІ оаха шура йоккара план а. Цу тайпара, совхоза къахьегамхоша толамца кхоачашъю кхийола задани.

Совхоза къахьегамхошта къаьстта белгала а ка йоалаш я да пятилетка чакйолча ер юбилейни шу. Совхоза коллектив къахьегама хьинар айдена, политически ихетам лакхбенна къовсам лоаттабу укх шерара шии социалистически декхараш кхоачашдара. Хаоттам из оттарча вахаш леладеррий дукха халонаш да йийза але а совхоза укх шера хьалхарча ах шера паччахьалкхенна ялц (дуга доашаш) дІададара план 133 процент, шура — 105 процент кхоачашйир.

Цхьайола халонаш эттар квартлашка паччахьалкхенна дулх дІадалара план кхоачашъеча. Из дале а паччахьалкхенна 580 тонн дулх 7 ноябрь тІакхоачаш дІаденна а даьккха план хаинх хьалха кхоачашъерга. Из ха тІакхоачаш кхоачашдергга пятилетка планаш мел доагІа дерриге декхараш а.

Къаьстта аьча паччахьалкхенна дулх дІададара тороиаш я совхоза. Товлийта чуоттаь лаьтІ кондиционни дозал 100—120 килограмм хургйола 2000 хьакха, дозал 300—320 килограмм хургдола 600 бежан, 12000 коа тІара оалхазар. Планах 200 килограмм мара йоацача хІара кхоабича Іаттагара 2400—2500 килограмм шура яккхара хилаиза дарг мел доаца гІулакхаш ду. Тха дикагІа болча доаркаша А. Исаевас, З. Межидовас, С. Абдуллаевас, М. Халидовас хІинзехьа а дІера Іаттагара 1800 килограмм а кхы дукхагІа а шура яьккхай. Товлийта хоашка дІаеннача хьаккарчаштен зурсаштен дийнахьи бусси дукха дулх тІаккхетийт сацнаркаша Е. Шевыревас, М. Сурмайс, кхычар.

ХІанз партийни организаца къовсам лоаттабу яьаха латтарий опыт ерригача коллективега дІайовзийтара, карагІдаьннар чІоагІдара дІахо йолача хана кхы я доккхагІа толамаш дахара.

Ше тІайийча социалистически декхараш кхоачашдара бокхха лоархІам болаш ба дуккхача наха юкъе беш бола политически организацонкии болх. Цудухьа тха 120 саг юкъе волча политинформаторашен агитаторашен шерра ихетама болх дІаболабьаь коллективе юкъе. ХІана совхоза болхлой дешз а хинна дІеттад пятилетка толамца кхоачашъяри мадоагІара парте 24-ча аргІанарча съезда накъаддари.

Совхоза къахьегамхоша шоашта тІайиду юбилейни шу толамца чакхдаккхараь 1971 шера толамаш дахара лерд йолларен хьаддa доаа декхараш.

Оаха еттара дІда я цІенхашта а кхетаду хьатІадоагІача пхи шера юртбоахама производства дерриге доакъош дегІадоаладара шоашта хьалхашка латташ хилар, дохкийи чоалхаен декхараш.

ХІана совхоза коллектив чуйина къахьегаш я ше керда тІайийна социалистически декхараш хенал хьалха я толамца я кхоачашдара.

Х. БАУДИНОВ,
«Гудермесский» совхоза парткома секретарь.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГІА

№ 80 йолча «Сердало» газета тІа 4 июле зевнтехача «Чакхаргдоацар кампахьа хІадаьхка» яхача рейдови бригада материала тІа дувцар вай республика городашка а, городел араьха а лела автобусаш тІехьаю, автобуский шофераша, кондуктораша финансаш бокъонаш телхаю яхаш.

Цу кхоачамбоаоарел лаьча таьга язду № 1 йолча Грозненски пассажирски автопредприяте директора нов. Аушева.

— Газета тІа белгалдаьха кхоачамбоацараш дувцаш лаьрххІа собрани хиннай ерригача автопредприяте. Из доаш дийцад предприяте парткома, профкоме совещанешка. Пассажирай хьашташ дикагІа кхоачашдара белгальйй доалам болладар йола мероприяте.

Балха бокъонаш телхадьча автобусий шоферашен, кондукторашен цІенхаштта бехк баьб.

Кондуктора Скоринкоайна, билеташ доацаш пассажираш дІа юха яхуларах строги выговор еннай, хІаьта № 79-80 йолча автобуса шофера Исаевна преми ца луш совнаьй.

«СЕРДАЛО»
3-гІа оагІ., 25 август, 1970 шу.

ЛОРАЕ УНАХЦІЕНО

ИНФЕКЦЕНА—ЧІОАГІА ДУХЬАЛЕ

Кепайоазон Кердардарий Агенства корреспондента Винокурова Светланас ціін хезйча Іилмахочунгара, СССР унахціено лорарра Министерства эпидемиологе Централыни института директорагара, профессор СУМАРОКОВ Алексейгара дийхад Советски Союза Астраханск и областа территоре тІа холера яха лазар нахь хветарах хиннача хоемаца дувзаденна массех хаттара жоп далар.

Советски мехка доазонел дехьа хабараш даьржина СССР унахціено лорарра Министерства хоам бань дола холера яха лазар гергтара чІоагІа дІадаьржа доле кхаш. Цу хаина ціерам йоих мехкарча тайп-тайнарча хулитой, тоьаа дуккача территорей. Фу аьа йиш я цу хабарех йолне, цу гІулакхах бокъонаш бакъдар миштад?

— Холера яха лазар кхийтта моттиеаш Советски Союзе Астраханск и областе белтала йолаш я. Укх тІеххьарча хана холера хьайна моттигаш зеенаича дуцей дуккхача мехкий эпидемиологашта хІинз дика йовзаш йола вибрион Эль - Тор яха лазар хьедарг белгальяй. Сенна белгалйоал из? Цу лазар хьедерго теха лазар, тохкамбаьча дуккагІчар даннеех, аттагІа худ вибриона классически штампашца дувзаденнача холерал. Цун бахьан геттара дика довзаш да вибрионо, кхидола инфекционни лазараш хьедергаша а санна, «щий юхь» хийна и хийцай, хІаьта хувцаш дІахо а йола профилактически прививкаш ярах, бахача наха антибиотикех, сульфаниламидех, кхыча химиопрепаратех шерра пайда эцаш хиларах.

Дукха хо йоацаш а тІехьа деррига в хІиня дац дьина долча лазараца наьха вахара кхерам тІатоссар. ХІинз хьалхе хинна хувцаденнад. ХІинарча медицинага я инфекционни лазарашна эффективни къовсам лоаттабара а бух социнача кхьчача уж эшадара а эшаш мел йола средсташ. Цуна тоьал ду Астраханск и областе холерица лоаттабеча къовсама аьттув баларо.

Лоаша юна миштта йиш хургьяр инфекцеш ца прижйтара чакхдаьхача гІулакхий система. Моллаг Іа кейна а хилонаш инйслой цу даькъе?

Укхаза вай ког гІортолга ю эггара хьалха советски профилактически медицина толамех я но Іоаяьча йоккхача опытах а. Советски унахціено лорарра гІулакх массеяд а профилактика принципашкара хьа леладеш хьалхагІа а хиннад. хІинз а да. ХІаьта инфекционни лазаршца лоаттабу къовсам. Советски пачхьалкхен декхар я хинна дІаэттаб из хьахиннача хьалхарча декшина а деиз. Мехка ІалальматеІоцача хана ціеньавь дІаьлар дукхийа кхераме инфекцеш. Из даьд йоарэн боацаш чІогІа къахьегаш дукха рузкъа дІадохийташ. Цхьабакъда бокъоща цу хана ехкар СССР-ера санитарно-эпидемически службана лардаш. ХІинз цу службана новкъостал ду ваьна дизентери, брюшной тиф даржара духьала толаме къовсам лоаттабара. хІаьта принципага дилдача холера профилактика цу шоргашкарча инфекцешца къовсам лоаттабара чакхйоахача мероприятей комплекс хьакъестош мичай, кхы мел дар дІадаьлча а лазар хьедергий механизм. уж дІв-юха юклара наькъаш цаІар да дар.

Укх тІеххьарча шерашна инфекционни лазарех белтала аьлча шоргашкарча инфекцех лаьца къаьстта ецамаш тІалйцад Советски Союзе 1970 шере I июле денз шоай бокъонаш тІа ньнаий «ССР Союзен союзни республикайн унахціено лорарра хьакъехьарча законодательства Лардаш». Цу закона тІа пачхалкхено ерригга боахама организацей, министерстваш, ведомстваш декхарийла яьй бІехдергдоацаш яиши даьттаин лорахара мероприятеш оттаеи чакхьаксн. Хила гІолІа шоргашта хула лазараш юхатохар — профилактикана юкъе эггара пайданегІа долча гІулакхех ца.

Холера дІадиккхара мел эша средстваш йолаш да вай. Астраханенн гІулакхо хьахиоххачох, лорац шоай ханнахьа юкъе гІортарах практически бизза толам баргхилара — унахой бакъонца берзаргхилара боле тешаш хилар. Холерние духьелара вакцино санна йола профилактически средстваш йолаш я.

Лазар хьайиаяа моттиггал массала я дуккха шерагІа хул из дІа ца даржийта чуьлача территори. Цудухьа, кхеташ да, лазар ца даржийта, ахкан эзмалахь салаІарца дувзаденна нах сов духа меттахьа хьуьлга кІезигаелаьрхІа Астраханера нах ара ца бохийташ соцабаь ца Іеш, хІаьта йштта цу цхьан хана Советски Союза цхьайолча курортни городашка чуйн ареи доагІа наькъаш а дийхка хилар.

Холера яха лазар дегІаяхара инкубационни къайлагІара юкъ пхе денга кхаччалца йІаьхлу. Из ха чакхьяьлалца лазар малагІа да ха, цу сахьате диагноз оттае хала хул. Цудухьа медикаша шоаш дегабуаш беш мел бараш, хьалла аьлча шоргашка лазар долаш мел бараш массехх дийнахь шоай къаьсттача тІахьожама кІал лоац, хІаьта саг унахціеня хиларах бокъонна шоай дог тайшачол тІехьагІа мера из тІера дІа а баккхаш. Из гІулакх — обсерваци — дааза даргдоацаш хилча шиЙ ханнахьа дарба де долара нйала Іац, цо торо дІ инфекци йоаржае таралу шар къоаставе.

— Санитарно-эпидемически службана хьалхашка уттара эггара йоккхагІйола хало — из я, цунах мел чІоагІа тамаш хете я, «унахціекача сага психологи». Йоаш могаш долча хана, хет вайна, воашта кхерам бац аьнна. Цхьаболи нах мел дийцаяв а, лоралоц дош доаца гІулакх дар из-м. бокъона билаиза бола сом, бьацадараш. «ІежхьаьккхинаЗ шура, туристски походе вахача хана тахкаиза долча хьасташкара хий, хІаьта а из долла хІаца инфекци ержара аьттув болашагІа долла наькъаш.

ХІанз ахка да, наха отпускаш ййо ха я, цудухьа дукхача курортни районашка. къаьстта а фордапарча Крымен Кавказен къулбехьарча оагІоне, геттара кулкаьа Іайниб салоІераш. Санаторешкен салоІача цІеношкен, пансионаташка хинен кхачаниен чІоагІа тІахьожам лоаттабу, гигиенически ерригга правилаш кхочашъю. ХІаьта путевкаш а йоацаш, салаш ма дарра «аьха нах» санна салоІа ухараш цу тайпарча гІулакхаша чулоацалац. Цудухьа лоархІаме да Крымен Кавказен шовшкара салаІа укхараш цхьан юкъе соцабар. Цу гІулакха унахціено лорарра болхолшта эоннкьостал ду буззема средсташа, транспортни организаци.

— Инфекции мичара йолаеннай ха а(шт)Іеьдаьннадий?

— Ше цхьаь чулестача дунеи чу дахац вай. Дагадехача кхоачам ба, дунеи кхача пачхьалкхенашцара СССР шерра торгови, культурни, спортивни бувзамаш, хІаьта царех дуккха ярашка, хала хете а. Советски мехка санна доацаш, къаьстта шоай тайпара ма дий эпидемиологически хьал. Кхиметтел США, Англи, ФРГ, кхидараш санна долча дегІадаьлача капиталистически мехкашка а йоккха социальни проблема йолаш дус шоргашкара инфекционни лазараш. Масала, 1962 шера февраль бетта президента Дж. Кеннеде Конгресса яхьийтача послание тІа белгалдоаккхар, шоргашкарча инфекционни лазарех США хІара шера 2 миллион сомтІа саг намогаш ... хилар.

Бокъонна санитарни тІахьожам а оттабаь доазонаш лорадаро. Советски Союза ерригача территоре тІа бокъонца вІаштІехьаькхача санитарно - эпидемически служба новкъостал ду инфекциш дІа-юха теІарен йоаржаярен наькъаш теда. Цхьабакъда, нагахь санна шоргашкара дуккха лазараш хьедергаш, цу даькъе холерин вибрион а, шоаш хьагуча ца а йовлийташ массехк ди даллалца сага организма чу яхаш хилар терхалдеча, нагахь санна хІанарча авиацега эзараш километраш бІаьха ниъ массехк сахьата бІлуш хилар цу тІа дІвтІатехача, кхетадеш хул, мел чоалхане проблема я вай санитарно-эпидемически служба къоастае езар. Из хьаьохх, Астрахане холера долададаро а.

Харцахьа хургдар, нагахь санна холера цун традиционни бІенийдоазонел арахьа дІадаржара кхерам медицина, унахціено лорарра толам бабар бахьан долаш байбенннеб аьнна хийтача. Бакъдар аьлча, яхьі юхайоагІаргйоацаш дІаякхай холера бІарча континенташ а йоссаеш даржаш хинна, пачхьалкхенашта юкъерча йовкъехи доазонехи атта тІех а дуьлаш, дунеи дуккхача мехкашкара миллионаш вахараш дІакхихьа ха. Эггара тІехьара — кхоалагІа эпидеми, вайна на харра. дІаехача бІаьшере 90-гІа шераш чакхдоалеш хинна. Цул тІехьагІа, 1926 шера денз лазар ше хьадоладенначахьа — Гангга делье юхадаьлла аьнна хеташ йола уйло хинний. Бакъдар аьлча, цу хана деза хьаденача шовзткъа шера белгальяраш лазар хьайна къаьсткъаьста спорадически моттигаш мара хиниян. 1961 шеррала кеталуш дар, шерра даржаргдоацаш холера дІадаьккхад аьнна.

Цхьабакъда, 1961 шера Къулабелен Азеи Тайжача океана Малхбузехьарча даькъа тІех белгальдлар Эль-Тор вибрионо хьоадаь керда чІоагІа холера хьайца моттиг.

Эггара хьалха из вибрион белгальяйнай 1905 шера. Египерча Эль - Тор яхача карантинни лагере, холера классически форма йолаш хиннача Макка зерате болхаш хинарий декъехь.

Юххьанца цу вибрионе хьоадаь холера эпидемически инфекци санна Суловес е (Целебесе) белгалдьяннад. Цу бІенашкара ларжа доладенна1 аьнна хеташ да из 1957 шера а.

1965 шера холера чулаьцар 23 мохк, цу тІа а царна юкъе хиниех дуккха цІаташ шераш хьалхагІа денз из лазар холаланза доле мехкаш. Холера дІадаьржал лазар кхийтта 3 эзар гаргга моттиг белгальяьча Иране а СССР азиатски даькъа тІа — 500 совгІа моттиг. 1965 шера ерригаш а дерригача дунеи тІа лазар кхийтта белгалъяь моттиг, официальни статистика даннеех, 51.334 я.

Эль-Тор холера хьайнача моттигашта эпидемиологически тохкачаш деш болча доазол дехьарча тохкамхой даннеех, из инфекци кхийттачул тІехьагІа вибрион дІа ца къасташ йоаккха за шар денал тІех йІаьхьала тарлу, цудухьа унахо кхиметтел геттара дика дарба а хинна чакхйаьккхаьнне а, хьалхагІа а санна вибрион хьакъеста тарлу цамогаш лийначох. Цудухьа селлара шера эоваш чулаьцай Советски Союзе чакхйоахача профилактически мероприятеш.

Къовсама делама миштта мах бу Іа а, эпидемиолога, хьа коллегаша а. Укх гаргарча хана холера дІаданнха вІаштІехьдаргда аьнна хеташ вий Хьо?

— Инфекционни цамгарашца СССР-е лоаттабеча къовсама опыто хьахьохк, толам баьга, массаза я, общесанитарнии инфекцешка бехкош йолча кхычен мероприятей комплекса боарамахи хинна хилар Холера Астраханера арахьа дІа ца даржийтара де мел доаш дола хІама хьалхкхохІе а деиз. хІаьта нагахь санна миттаьлча меге. йоккха «запас» юха а юташ, дань хиларах укх гаргарча хана из лазар дІадиккха лоархІадергхиларга догдаха йиш йолаш да. Таханарча дийнахь Астрахане хьайна лазар дІадоаккхилга толамца чакхдоалаш латт.

(АПН).

ДЕШАРХОЙ ЦІЕЙ

Самардийнахь Ленина цІерагІча культура Двореце баьцарча театре Іуйрейна 10 сахьат даьлча Заводской райоза пионерский штабой культура Двореца берий сектороа. «Іадика хийла ... » яха берий цІей чакхдаьккхар. Бокха сакъердам хилар бераша. Тематически дакъа чакхдаьнначул тІехьагІа берашна сакъийрдар шоай ниэашна оттадаьча концерте, ловзарашка, халхарашка, атракционашка, берий творчества выставке, хьожхеча кинофильмашка. Бола беш яр «Наьнча хьамстра оаз» яха фонотека.

ХьатІадоагІача кердача дешара шера хетаяь яр цу дийнахьа сайрийна ихи сахьат даьлча хинна «Са заманхо» яха лаккхехьарча классашкарча дешархой сайре а. Тематически дакъа чакхдаьннача тІехьагІа укхаза а сакъийрдар дешархоша утренника санна оттаьча программагІа.

М. РАШИДОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грозьнен хувцалуш мархаш я йолаш. дуккагІча даькъе йоачан а йолаш, малхбоалехьара гІаьххьача боарамехь мух а хьекхаш за хита а фетара температура республике гІолла 24—20 градус, Грозне 27—29 градус йІовхал йолаш хила я тарлу.

26 августера 29 августе кхаччалца дуккагІча даькъе кІезигдукхен цхьаза пачагІон мархаш а йолаш, шолагІча ах юкъагІа цхьанцайолча моттигашка гІийло догІа а делхаш, хьалхарча ах юкъагІа хьаьа лостам боацаш, гІийло. ІІ-ча ах юкъагІа къилбеседа — малхбоалехьара гІийло. гІаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьокхаш за хилен фетара температура буйсашка 12—17, деношка хьалхарча ах юкъагІа 24—29, ІІ-ча ах юкъагІа 20—25 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКТОРА ЗАМ. А. А. МЯКИЕВ.

1966 шерара пачхьалкхей чулърра кхадж боагІа 3 процентни заем. 1970 шера 15 августа гор. Алма-Ата ловзабаьча кхажа 38-гІа тиража.

Справочни таблица

Кхадж бенаб эзена ерригача тиъаь цхьайтте а разрядерча серейн облигацейи укх номерий

Серей №№	Облигацей №№	Беначе кхажа боарам сомашца	Серей №№	Облигацей №№	Беначе кхажа боарам сомашца	Серей №№	Облигацей №№	Беначе кхажа боарам сомашца
100061	04*)	500	143110	18*)	500	170709	1—50	100
100665	31*)	2.500	143145	1—50	40	170721	06*)	1.000
100721	07*)	500	144165	1—50	40	170829	04*)	500
101133	26*)	500	144600	21*)	1.000	170976	31*)	500
101796	36*)	500	145055	15*)	500	172700	14*)	500
102282	1—50	40	146177	14*)	500	170976	14*)	500
103082	03*)	500	146205	35*)	500	172803	14*)	500
103362	1—50	40	146548	35*)	1.000	173566	24*)	500
106314	1—50	40	147047	1—50	40	174472	35*)	500
107857	43*)	500	147250	28*)	500	174717	16*)	500
108462	13*)	500	147452	19*)	500	174847	1—50	40
109131	38*)	500	148260	40*)	500	175592	20*)	500
109314	38*)	500	148305	15*)	500	175732	1—50	100
109775	14*)	500	148803	11*)	1.000	176446	40*)	500
110402	17*)	500	149521	06*)	1.000	177285	44*)	500
110498	33*)	500	149535	36*)	1.000	177324	09*)	1.000
111109	28*)	500	149651	15*)	2.500	178073	34*)	500
112374	23*)	500	149870	07*)	500	178297	1—50	40
112392	1—50	40	149946	02*)	1.000	178328	1—50	40
114149	46*)	500	150202	17*)	500	178612	44*)	500
114287	1—50	40	150871	1—50	100	178837	1—50	100
114419	36*)	500	151131	28*)	500	179870	22*)	500
114428	13*)	500	151161	09*)	500	180302	28*)	500
116109	19*)	1.000	151947	48*)	5.000	180721	06*)	500
116236	30*)	500	151949	1—50	40	181169	13*)	500
118225	06*)	500	152654	47*)	1.000	181385	36*)	500
119648	1—50	40	+4 ,04			181762	48*)	1.000
120164	09*)	500	153320	28*)	1.000	182239	31*)	500
120910	1—50	100	153463	15*)	500	182285	1—50	40
122131	15*)	1.000	153543	14*)	500	182765	16*)	500
123858	28*)	500	154403	1—50	40	182949	1—50	40
124170	49*)	1.000	155247	43*)	1.000	183070	03*)	500
125149	1—50	100	156164	46*)	500	183712	1—50	40
125278	19*)	500	147107	33*)	500	183987	13*)	500
125510	1—50	100	157345	31*)	500	184173	11*)	500
126421	17*)	500	157663	19*)	1.000	184596	08*)	500
126707	1—50	40	157732	17*)	500	184715	1—50	40
127947	21*)	500	158140	11*)	500	185198	47*)	500
127958	47*)	500	158627	1—50	40	186497	1—50	100
129467	49*)	500	158757	1—50	40	186756	45*)	500
130138	1—50	40	159033	03*)	500	186928	1—50	40
130212	29*)	500	159232	06*)	500	187613	47*)	500
130754	1—50	40	159893	30*)	1.000	187540	39*)	500
130849	1—50	40	160264	1—50	40	189726	46*)	2.500
131284	26*)	500	161566	02*)	500	189854	1—50	100
132657	31*)	500	163142	33*)	500	190523	47*)	500
133286	1—50	40	163151	21*)	500	190860	1—50	40
134643	1—50	40	163763	09*)	500	191001	16*)	500
135172	21*)	500	164374	1—50	100	191138	1—50	40
136172	40*)	500	165113	36*)	500	191144	41*)	500
136184	18*)	500	166141	36*)	500	191960	18*)	500
136280	1—50	100	168256	1—50	100	192113	48*)	500
136960	16*)	500	165486	02*)	1.000	192444	45*)	1.000
138013	1—50	40	165974	02*)	500	192970	50*)	500
138375	16*)	500	166409	1—50	40	193960	1—50	100
139165	22*)	500	166884	28*)	2.500	194019	32*)	500
139385	1—50	40	167397	38*)	2.500	194241	20*)	500
139731	43*)	500	167658	23*)	500	195956	1—50	100
139737	1—50	40	168530	03*)	500	196342	1—50	40
140346	25*)	500	169526	1—50	40	196401	09*)	500
140465	45*)	500	169769	1—50	100	196507	19*)	500
142071	49*)	500	169871	02*)	5.000	198066	1—50	40
						199994	15*)	1.000

*) Цу серех йолче облигацей вокх 49 номера 40 сома кхадж бенаб. Таблица тІа дьаьекхад ткъаь сома облигацей дена кхажаш. Итт сома мяьха йолча облигаце бена кхадж ах дакъа дІалу. Беначе кхажа юкъебихьаб кхадж беначе облигаце мах.

Нохч-ГІалгІай АССР гострудсберкассайн госкредитев Управлени.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ТЕЛЬ-АВИВА МАНЕВРАШ

Ши кІира совгІа хо яьннад Гаргарча Малхбиленера тІом соцабарах йола соглашени чІоагІъеннача тІехьагІа денз. Цхьабакъда, 1967 шера 22 ноябре Кхерамален Совето яь резолюци чакхъяккхера хьакъехьа Израила, ОАР-а, Иорданена юкъе хІанз а переговораш йоладенаш. Ше юкъарчал а деш, переговораш е йоаш вола ООН-а Генеральни секретара викал Г. Ярринг шин гІулакх дизза чакхдаккха йиш йолаш вац.

Переговораш товилара зембоадараш бехке ер Израиль я.

Уж тІехьайхара тайп-тайпара бахьанаш лех Тель-Авиво. Белггала аьлча цунна Кипре хилар лов переговораш. ОАР-а, Иорданена, Ярринга шийна я цу гІулакха дикагІа йола моттиг Нью-Йорк хеташехьа я. Партизанашца къовсам лоаттабу ялаш бахьан а доахеш израильски самолеташа укх тІеххьарча кІирагІа дизза бомбаш е чуйиттай, дов а даьа Иордане территорена, хІаьта из иорданиски правительства дархІа а доагІаш доархІ дов соцадарах йола соглашени толхаяр санна. Израильски салташа массехк рейд ливански территоре тІа в ий.

Цу цхьан хана Тель-Авиво шерра меткІаьлей пропаганди кампани йоланьй, дов соцадарах йола соглашени чІоагІъенначул тІехьагІа «земля—воздух» яха египетски ракеташ Суэцки канала тІаезза хинна йола ухаш.

Официальни Вашингтоно тамаш йолаш гІулакхаш леладу израильски меткІаьлешца госдепартаменто хьаккайкадаь «ракеташ тІаьза хила тарлу». ВІаштагІкхийттачу Штаташ израильски аргументаш «Іомваш я. хІаьта «цу хьакъехьа наха хьалхашка хорта а болаш зола хІама, хьо ца кхайкаде тарлу» аьнна. «Посола Ярринга хьалха а даькха тор ма ду сиха гІа переговораш йолаир» лоара Госдепартамента. Кхыча дешашца аьлча, ОАР бехке ца хилар бакъа а ма деш. ВІаштагІкхийттача Штаташа Израилага дІахайтар переговораш дІайолаяра новкъарле еш йола пропагандистски кампани шоаш къоабалйеш ца хилар.

Тель-Авива маневраша нийсйица ОАР-а конструктивни позици шеко йоацаш я. ХІана, йоаш ОАР-а кхыча мехкашарча гІулакхий министерства зааьдене тІа, «деррига низаш тІалахийта деза ООН-а Кхерамален Совета резолюци кхоачашбе лаьрхІеча Ярринга мисси толамца чакхъялара».

ТІЕМА НИЗА ДОГДОАХАШ

Тайжача океана гІайренаш тІа латтача «В-52» яхача Іалалмате йоккхийча американски бомбардировщикий кхьь даькъах шин хакъа хІана яц аьнна йраш укх кІирагІа Къулбехьен Вьетнама къилбаседа-малхбузен районашта бомбаш чуеттача даькъа лоацаш хиннай. Алхха 16 августа цхьан дийнахь цу районашта 3.000 бомба чуеттай цар. «Юманите» яхача французски газета белгалдоаккх, укх тІеххьарча шин шера шоашта хетачох американски авиаци къулбехьен-вьетнамски патриотий новкъошта эггара низ болашагІа дань дов из хилар.

ТІа-тІа чІоагІагІа бомбаш чу а еттеш, цу цхьан хана шерлю «барта бигара операцеш», вешта аьлча Къулбехьен Вьетнаме бахача маьршача наха духьала деш доли низаш. Освобождене непайоазон Агенства даннеех, алхха цхьан Бенче яхача къулбехьенвьетнамски провинце укх шера хьалхарча ялх бетта американосайгонски карателаша 840 операци яьй маьрша бахача наха духьала. Из бахьан долаш 1.400 сиг вийнав, нах чуІеш йола 800 моттиг парх аьнна йохаьй.

Американски агрессораш дІахо а цу цхьан хана тІаккхуд Вьетнама Демократически Республика суверенитетан кхераметленнен.

Азиаташ азиаташта духьала лотабара маІан а долаш кьакхайнанча «Гуамски доктринагаь хьежжа Сайгон—Пномпень—Бангкок соп хьае гІерташ а США. Сайгонски бІуве камбоджийски территорех тоъал доккха дакъе дІолаьца а цу мехка патриотически низашта духьало тІема операцеш чакхйоаххашехьа а. Вашингтоно Танлаад схьаьй Лон Нола режимана новкъостала цун салтий Камбодже бахийта гІерташ. Пачхьалкхен департаменто мукІарва даьд, пхи эзар е кхы а дуккагІа таиландски салтий Камбодже бахийтарга дІадолхар такха США раьза хинна хилара.

Цу фактех шаьра гуш да Вашингтоно моттийта леладеш дола гІулакхаш, цо хабар дуьц, Индокитае «нийсон машар» хьашт ба шейна яхаш. Париже гуллуча Вьетнамах йолча йиь оагІорахьарча совещане 20 августа хІанз 80-гІа пленарни заседани хиннале а, переговораш хІанз а цхьа гІа дІахьаллашкехьа ньенайцКъулбехьен Вьетнама Республика ханна йолча революционни правительства делегаци викала Зьонг Динь Тхаос белгалдаьккхар. Вьетнаме котало кххха гІертаргйоацаш американски правительство юкъеьлча, вьетнамски халкъо законно дІадехІараш кхоачашде раьза хуле, вьетнамски халкъ шин мукъагІа хулгеж-шин кхеза по ие доаз дарь йола бокъон цо къоабалъь гІайцача мара совещане балха толам берг ца хилар.

АФРИКА КОРТАМУКЪА ЯККХАРА НИЗИЯ ОАЗ

Эфиопе столице — Аддис-Абеба цхьан дийнахь тІа дагІача «Африка ЦІагІа» шин болх чакхбаьккхар африкански цхьоагІон организаце кортамукъален Комитето. Цига дакъа лаьцараша — шоай хоІамеча 11 африкански пачхьалкхен викалаша а дІаьта кортамукъален боламий винадаша а итогаш йир укх тІеххьарча ах шера континенте лоаттабьча кортамукъален къовсама, дІаяз а кхьчча мехкашкарче Іалахой доала кІал латтача Африке территорешка пачгІато бахьан долаш къовсам лоаттабераштвнновкъостал дара гІулакхаш белгалдаьд.

Комитета члений теркам къаьстта чІоагІа тІазаар къулбехьен-африкански расисташта юха а герз теллн доладе аьнна дукха ха йоацаш английски правительства яьча решене. Сесе дакъа лаьцарама массане шьатаргра хьаккайкадар эггара доркагІа болча Африка мохстагІий — къулбехьен-африкански расисташ шоай герзаца ІалашбеІ болча Англенен малхбузехьарча кхыча державаштен духьала ходамболлаш йола санкцеш чакхъяккхаза ярт ца хилар.

Кортамукъален Комитета сессе дакъа лаьцараша аьлча къамаьлаша хьахвекхар, Африкански континенте Англеи малхбузехьарча кхыча державашен, белгала аьлча, НАТО агрессивни блоки мехкаша мел кхераме лоазар ду Африка халкъаш тІа-тІа шьарагІа кхетадеш доагІаш хилар. «Малхбузехьарча державай Африкера политикеи гІулакхаши, — белгалдаьккхир Диалло Телле, — къонача африкански пачхьалкхений паргІатонен лоІамаи боикха кхерам болаш да. Колониальни расистски режимаш хьал а лоаттаеш, малхбузехьарча державаша цу тайпара Іохьекхаю ООН-а решенеш, ерригача Африкана курал ю».

Комитета членой дорха эгІазза хьоаньй Лиссабона колониальни аьттаиша юкъе доазош долча шоай лоІамеча африкански мехкашта духьала португальски колонизатораша леладеча агрессивни гІулакхаша. Сессе къамаьлаш даьраша дет чухь гоамал йолаш дувцар колонизатораш шоай бІеха гІулакхаш шоаш чакхдоалача хана кхиметтол Сенегала, Замбе, Танзане, бахача маьршача наха бомбеш чуеттарахи уж боаберахи кхоачамбе Іеш ца хилар. Португальски колонизатораша леладу уж яха гІулакхаш НАТО-га гІолларче шоай йоккхагІйолча партнера — ВІаштагІкхийттача Штатий зуламеча хьоккамагІа. Лиссабона шоай лоІамеча пачхьалкхений территоре тІа яь шин тайпара тІема эскалаци санна лорхІ Африка къонача мехкаша.

Кортамукъален Комитета балха итогаша тешал ду африкански континента къамаш - кортамукъален къовсам дІахо бержаш латташ, колониализман расизман бІехалах шоай лаьтта цІендарца йола Африка, халкъий уйла тІатІа чІоагІйоагІаш хилара.

С. ИВАНОВ,
В. ХАРЬКОВ,
А. СКОБЕЛЕВ,
(ТАСС).

Сентябре экранаш тІа араяха М. Горкий цІерагІча киностудис Ф. М. Достоевски романагІа оттадаь «Преступление и наказание» (зуламе тІазаари) яха шира экран йола художественни фильм. Сценаре автораш — Н. Фигуровски Л. Кулиджанов. Режиссер-постановщик — Л. Кулиджанов, оператор В. Шумский.

СУРТА ТІА: фильмацара кадр. Юкъменто Екатерина Ивановна (Майа Булгакова) цунца улуш Сона Мармеладова (Татьяна Бедова).

ТАСС фотохроника.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Айдсинача хьинарца къахьегаш хьайоагІа укх шера Сунжевски райбыткомбината коллектив. ДІабахача борхІ бетта планех 226,7 эзар сома маьха бахача наьха хьашташ кхоачашде дезаш яр комбината коллектив. Кхоачашдаь хьаштІаш 230,2 эзар сома маьха да. Планах даьрхІачул борхІ процент лаккхьай комбината болхлоша хьахьегама оасарле. Ала деза уж хьовхамаш дІадахача шера хинначарел дукха лаккхагІа долга. Товарни продукцена реализаци яра плана гІеххлоачашъярах пачхьалкхенна баь пайда 59,2 эзар сом да.

Быткомбината коллективашта юкъе шоай балха тІа лакха хьоаламаш даьрах къаьстта белгальнина я Афанасьева Антонина Васильевнас куьгалду Орджоникидзевски станицера парикмахерий бригада. Цу бригада мастераша Л. Гудашева, Дж. Аушев, В. Журавлева, М. Шелупнова шоай производственни декхараш 110—115 процент кхоачаш ца деш цхьаккха ди дІадахийтац.

Миттта дика хьахьегарна наха хьовхам толаш ва сакьегаш тоаду мастер Янов Георгий а. Цун сурт комбината СийлеИ доска тІа хьалдолла доал.

ХургІолча КПСС ХХIV-ча съезда дикача толамашца наькъа яха лаьрхІад райбыткомбината коллектива.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

ВИТЕБСКИ ОБЛАСТЬ. Москвера Минске бодача автоныкъа тІа ремонтни балхаш деча хана чура хьалкъедаш проводаш а йолаш йола, ахангахьа кхаччанца лаьтта чутессе хьайбакъе кІоаг корабаьб. Кхайка йолаьча пиротехникий группина, гучадаккхад, кхо метр кІоаргача цу кІоага чу 250 килограмм, эза автобомбаш эарьачага чуйоалла аьккен хинна тиляр. ДІехо дар токкамаш 9 километр йІехьача участкера Іоаза яьа етаназани чуйоацца цу тайпара 76 кІоаг корабаьб. Эарьачатке хьагъйоккхара балхаш дІайд тІемахоша вонхагІволча лейтенанта Д. Н. Шкуропато куьгалца.

СУРТА ТІА: хьагъйоаккхача эарьачаткега хьолаш бе хІамагІвола лейтенант Суванов Владимира (аьрдехье) ефрейтор Спирин Владимира.

Г. УСЛАМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛадуьгІа, хьажа

26 август

РАДИО

6.30 — Юрта Іуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Серлонбо» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — «Тхо коммунисташ да» яха иллей концерт. 8.45 — Туриста наькъа тІара заметкаш. Социалистически пачхьалкхе — Германски Демократически республика. (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Микрофона хьалхайина республика поэташ ба яха литературни передача (гІалгІай меттала). 16.30 — «Кьоиг тІехье» (гІалгІай меттала). 16.35 — «Партийни съезда наькъа болхаш» «Партга 19-ча съезде цІерах йолча колхозе» яха корреспонденци. (гІалгІай меттала). 16.50 — Халкъе турпалех дола кхи — гІалгІай иллей концерт. 17.15 — Юртбоахама знаний школа (гІалгІай меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — «Пятилетка ударникаш шоаш дувцаш» (гІалгІай меттала). 18.45 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — Школьни каникулий денош «Я люблю» яха художественни фильм. 18.00 — Берашта фильм. 18.10 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.40 — Студенчески гІишло хьалъеь йоалла латт. 19.10 — Киножурнал. 19.20 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.30 — Спортивни программа. 21.15 — Лира беседа. 21.25 — «Дагмондон берда яха художественни фильм.

29 август

РАДИО

6.30 — Юрта Іуйре (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Вайнахский концерт. 8.45 — «Советски лазала законодательстве ленински идейш» яха беседа (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Юрта сайре тІера. Радиокорреспонденци (гІалгІай меттала). 16.15 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 16.45 — Ашараш. 17.00 — «Къонал» (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.45 — Ашараш. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — «Красный молот» завода радиообществени редакце къамаьл ду (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.05 — Гражданский оборона хьакъехьа. 18.20 — Документальни фильм. 18.50 — Телевизионни кердадараш. 19.05 — Хоамаш. 19.10 — Спортивни ахкан итогаш. 19.40 — «Сатем боаца саг» яха кинорепортаж (нохчий меттала доакха). 19.50 — Шовна, бераш. 20.10 — Эзилова стихаш йоала передача. 20.30 — Киножурнал. 20.45 — «Алмпер Нолой» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—2-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бокьтоьнана секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурин промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта боахамий письмойн отделий— [illegible].

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—2-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05180. Заказ № 7783.